

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2006. március 15.*

A T-26/02. sz. ügyben,

a **Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd** (székhelye: Tokió [Japán], képviselik: J. Buhart és P.-M. Louis ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Községek Bizottsága** (képviselek: R. Wainwright és L. Pignataro-Nolin, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

az EK 81. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – vitaminok-ügy) hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 6., 1. o.) 3. cikke f) pontjában a felperesre kiszabott bírság megsemmisítése vagy csökkentése iránt benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: angol.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (negyedik tanács),

tagjai: H. Legal elnök, P. Mengozzi és I. Wiszniewska-Bialecka bírák,

hivatalvezető: I. Natsinas tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. február 23-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

- ¹ Az EK 81. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – vitaminok-ügy) hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK határozatának (HL 2003. L 6., 1. o., a továbbiakban: határozat) 1. cikkében a Bizottság megállapította, hogy több vállalkozás megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy önálló megállapodások sorában vettek részt, amelyek vitamintermékek, mégpedig az A-, E-, B1-, B2-, B5-, B6-vitamin, a folsav, a C-, D3-, H-vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok tizenkét különböző piacát érintették. A határozat (2)

preambulumbekezdéséből kiderül, hogy e megállapodások keretében az érintett vállalkozások meghatározták különböző termékek árát, eladási kvótákat osztottak szét, közösen határoztak el és hajtottak végre áremeléseket, a megállapodásaiknak megfelelően tették közzé az árismertetőiket, a megállapított árakon adták el termékeiket, a megállapodások tiszteletben tartását felügyelő és ellenőrző mechanizmust hoztak létre, és a terveik végrehajtása érdekében rendszeres találkozókon vettek részt.

- 2 E vállalkozások közé tartozik többek között a japán Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd (a továbbiakban: Daiichi vagy felperes), amelynek terhére a B5– és a B6–vitamin közösségi és EGT-piacain megvalósított jogsértést róttak (a határozat 1. cikke [1] bekezdésének g) pontja).
- 3 A határozat 1. cikke (2) bekezdésének f) pontjában a Bizottság azt állapította meg, hogy azok a jogsértések, amelyekben a Daiichi vett részt, 1991 szeptemberétől 1999 februárjáig, illetve 1991 januárjától 1994 júniusáig tartottak.
- 4 A határozat 2. cikke a megállapított jogsértésekért felelősnek talált vállalkozások számára előírta, hogy azonnal hagyják abba a jogsértő magatartást, amennyiben még nem tették meg, és a jövőben tartózkodjanak a megállapított jogsértő cselekmények és magatartások megvalósításától, valamint minden olyan intézkedéstől, amelynek célja vagy hatása ezekkel azonos vagy egyenértékű lenne.
- 5 Miközben a Bizottság bírságot szabott ki az A–, E–, B2–, B5–, C–, D3–vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok piacain megállapított jogsértések miatt, nem szabott ki bírságot a B1–, B6–, H–vitamin és a folsav piacain megállapított jogsértések miatt (a határozat 3. cikke).

- 6 A határozat (645)–(649) preambulumbekkezdéséből kiderül ugyanis, hogy az ez utóbbi piacokon megállapított jogsértések a Bizottság vizsgálatának kezdetét megelőzően több mint öt évvel azelőtt megszűntek, és hogy emiatt e jogsértésekre az eljárások időtartamának korlátozásáról, valamint az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló, 1974. november 26-i 2988/74/EGK tanácsi rendelet (HL L 319. 1. o., magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 61. o.) 1. cikke volt alkalmazandó.

- 7 Ennek megfelelően a Daiichi tekintetében nem szabtak ki bírságot a B6–vitaminra vonatkozó jogsértésben való részvétele miatt.

- 8 Ezzel szemben a Daiichi, a B5–vitaminra (pantoténsav, más néven „calpan”) vonatkozó jogsértésben való részvétele miatt felelősségre vont két további vállalkozáshoz – az F. Hoffmann–La Roche AG-hoz (a továbbiakban: Roche) és a BASF-hoz – hasonlóan e jogsértésben való részvételéért bírságot kapott (a határozat 3. cikkének f) pontja).

- 9 E bírság összegének megállapításakor a Bizottság a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírságok megállapításának módszeréről szóló iránymutatását (HL 1998. C 9., 3. o., a továbbiakban: iránymutatás), valamint a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentesítésről és a bírságok csökkentéséről szóló közleményét (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alkalmazta.

- 10 A határozat (657) és (658) preambulumbekkezdésében a Bizottság ismertette azokat az általános szempontokat, amelyek alapján a bírságok összegét meghatározta. Kifejtette, hogy figyelembe kell venni a jelen ügy összes körülményét, és különösen a jogsértés súlyosságát és időtartamát – e két szempontot a Szerződés [81.] és [82.] cikkének végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet

(HL 1962. 13., 204. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 15. cikkének (2) bekezdése kifejezetten meghatározza –, egyedileg kell elbírálni a jogsértésekben részt vevő egyes vállalkozások szerepét, a kiszabott bírság összegének meghatározásakor többek között figyelembe kell venni az esetleges súlyosító vagy enyhítő körülményeket, és adott esetben alkalmazni kell az engedékenységi közleményt.

- 11 Ami a jogsértések súlyosságát illeti, a Bizottság a vizsgált jogsértések jellege, az érintett vitamintermékek különböző piacaira gyakorolt hatásuk, valamint az alapján, hogy mindegyikük az egész közös piacra, illetve a létrehozását követően az egész EGT-re kiterjedt, úgy ítélte meg, hogy a határozat címzett vállalkozásai különösen súlyosan megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését és az EGT-megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését, amely jogsértések mindegyike legalább 20 millió euro bírsággal sújtható (a határozat [662]–[674] preambulumbekkezdése).
- 12 A bírságok alapösszegének meghatározása érdekében a Bizottság, miután kifejtette, hogy figyelembe veszi az érintett vitamintermékek különböző piacainak méretét, emlékeztetett arra, hogy „a különösen súlyos jogsértések kategóriáján belül a bírságok meghatározott mértéke lehetővé teszi a vállalkozások megkülönböztetett kezelését annak érdekében, hogy mindegyikük esetében figyelembe lehessen venni, hogy milyen tényleges gazdasági lehetőséggel rendelkeznek ahhoz, hogy jelentős kárt okozzanak a versenytársaknak, és a bírságot olyan nagyságrendű összegben kell megállapítani, amely biztosan kellően elrettentő hatású”. Megjegyezte, hogy „ezt a gyakorlatot kell követni különösen akkor, amikor – mint a jelen ügyben – jelentős méretbeli különbség áll fenn a jogsértésben részt vevő vállalkozások között”. Ezt követően jelezte, hogy „a jelen ügy körülményei között, amely több vállalkozást érint, a bírságok alapösszegének meghatározásához mindegyikük súlyát, és ennél fogva a jogellenes magatartásuknak a versenyre gyakorolt tényleges hatását figyelembe kell venni” (a határozat [675], [678] és [679] preambulumbekkezdése).
- 13 E célból a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az érintett vállalkozások különböző csoportokba sorolhatók „az érintett vitamintermékek különböző piacain fennálló viszonylagos jelentőségük szerint”, hozzátéve, hogy „a vállalkozás valamely

csoportba történő besorolása adott esetben kiigazítható, különösen az elrettentő hatás biztosítása érdekében”. A különböző vállalkozásoknak az érintett vitamintermékek egyes piacain való egymáshoz viszonyított jelentősége összehasonlításakor a Bizottság úgy ítélte megfelelőnek, hogy a szóban forgó termékre vonatkozó világméretű forgalmat veszi alapul. A Bizottság ugyanis megjegyezte, hogy „jellegénél fogva mindegyik megállapodás az egész világra kiterjedő volt, és céljuk többek között az volt, hogy világviszonylatban felosszák a piacokat, következésképpen az, hogy megakadályozzák, hogy a versenytartalékok teljes mértékben érvényesüljenek az EGT-ben”, valamint hogy „egy meghatározott kartell adott tagjának világméretű forgalma alapján fogalmat alkothatunk arról is, hogy összességében mennyiben járul hozzá e kartell hatékonyságához, vagy fordítva arról, hogy a kartell mennyiben vált volna instabillá akkor, ha abban nem vett volna részt”. A Bizottság továbbá azt is jelezte, hogy a szóban forgó forgalmak meghatározásához a „jogsértés utolsó teljes naptári évét” vette figyelembe (a határozat [680] és [681] preambulumbekzdése).

14 Ezért a Bizottság a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében megállapította, hogy „a Roche és a Daiichi volt a két legnagyobb B5–vitamin-termelő a világpiacon”, és ezért őket az első csoportba sorolta, míg a BASF-et, „amelynek piaci részesedése a világpiacon jelentősen kisebb volt (közel fele a Roche-énak)” a második csoportba sorolta. Az erre a jogsértésre vonatkozó bírság alapösszegét „a vállalkozások piaci jelentőségének szempontja alapján létrehozott csoportokra figyelemmel” 20 millió euróban állapította meg a Roche, valamint a Daiichi, és 14 millió euróban a BASF tekintetében (a határozat [689]–[690] preambulumbekzdése).

15 A bírság kellően elrettentő hatásának biztosítása érdekében a Bizottság 100%-kal növelte a BASF, a Roche és az Aventis SA részére kiszámított bírság alapösszegét, e vállalkozások méretének és összesített erőforrásainak figyelembevételével céljából (a határozat [697]–[699] preambulumbekzdése).

16 A jogsértés időtartama címén a Bizottság – megállapítva, hogy a Roche, a Daiichi és a BASF hosszú időtartamú, a jelen esetben 8 évig tartó jogsértést követett el – az

előző két pont szerinti műveletekből eredő összeget valamennyiük tekintetében 80%-kal növelte. A felperesre kiszabott bírság alapösszege így 36 millió euróra emelkedett (a határozat [706] és [711] preambulumbekzdése).

- 17 Ugyanakkor, míg a Roche és a BASF irányító és kezdeményező szerepét különösen a B5-vitamin vonatkozásában elkövetett jogsértésre tekintettel súlyosító körülményként vették figyelembe, oly módon, hogy a bírság összegét az előbbi tekintetében 50%-kal, míg az utóbbi tekintetében 35%-kal növelték (a határozat [712]–[718] preambulumbekzdése), a Bizottság semmilyen súlyosító vagy enyhítő körülményt nem vett figyelembe a felperes tekintetében.

- 18 Ez utóbbi az igazgatási eljárás során enyhítő körülményként hivatkozott arra, hogy a megállapodás szerinti áraknak és mennyiségeknek nem tett következetesen eleget, ami a megállapodások piacra gyakorolt hatását enyhítette. A Bizottság a határozat (728) és (729) preambulumbekzdésében a következő indokokkal utasította el a felperesnek ezt az állítását:

„(728) A Bizottság rámutat arra, hogy az irányárakra vonatkozó megállapodás végrehajtásához nem feltétlenül szükséges, hogy ezeket az árakat pontosan alkalmazzák. A megállapodások betartottnak tekintendők, ha a felek áraikat a megállapodás szerinti irányárakhoz közelítve határozzák meg. Ez történt a C– és a B5-vitamin piacára vonatkozó kartellek esetében. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azt a tényt, hogy valamely vállalkozás – amely versenytársaival összehangolja árait – piaci magatartása nem felel meg a versenytársakkal kötött megállapodásnak, nem kell feltétlenül enyhítő körülményként figyelembe venni a kiszabandó bírság meghatározásakor. Valójában az olyan vállalkozás, amely a versenytársakkal való megállapodás ellenére többé-kevésbé független üzletpolitikát folytat a piacon, lehet, hogy egyszerűen csak a saját előnyére próbálja felhasználni a kartellt. (a T-308/94. sz., Cascades SA kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 1998., II-925. o.] 230. pontja).

(729) A mennyiségekre vonatkozó megállapodások végrehajtása vonatkozásában egyértelmű, hogy a kartell tagjai a biztosított mennyiségeket minimummennyiségeknek tekintették. Amennyiben valamennyi fél értékesíteni tudta legalább a számára biztosított mennyiséget, a megállapodást betartották. Ez történt C– és a B5–vitamin piacára vonatkozó kartellek esetében.”

- 19 Végül, ami az engedékenységi közlemény alkalmazását illeti, a Bizottság figyelembe vette, hogy a szolgálatainak 1999. június 2-án és július 30-án átadott dokumentumokkal a Roche és a BASF elsőként szolgáltatott számára meghatározó bizonyítékokat a B5–vitamin piacain kötött titkos megállapodások létezésének bizonyítására. Mindazonáltal, mivel a Roche és a BASF vezető vagy meghatározó szerepet játszott a B5–vitaminnal kapcsolatos jogellenes tevékenységekben, a Bizottság véleménye szerint nem teljesült az engedékenységi közlemény B. szakaszának e) pontjában meghatározott feltétel. Tehát e két vállalkozás egyikének bírságát sem csökkentették e közlemény B. vagy C. szakasza alapján (a határozat [743]–[745] preambulumbekzdése).

- 20 Ugyanakkor mindkét társaság bírságait csökkentették az engedékenységi közlemény D. szakaszának megfelelően. A Bizottság megállapította, hogy a határozat nyolc címzett vállalkozása – köztük a Roche, a BASF és a Daiichi – „együttműködött a Bizottsággal a kifogásközlés elfogadását megelőzően, hozzájárult azon jogsértések fennállásának megállapításához, amelyben részt vett, és/vagy nem vitatta azon tények valóságtartalmát, amelyre a Bizottság vádjait alapította” (a határozat [754] preambulumbekzdése).

- 21 A Bizottság különösen azt emelte ki, hogy mivel a Roche és a BASF pontos bizonyítékokat szolgáltatott a B5–vitamin piacain kötött titkos megállapodások felépítésével kapcsolatban, meghatározó mértékben hozzájárultak e jogsértések egyes lényeges pontjainak megállapításához vagy megerősítéséhez. Így a Bizottság

arra a következtetésre jutott, hogy a Roche és a BASF teljesítették az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének első francia bekezdésében meghatározott feltételeket, és mindezen jogsértések esetében 50%-kal csökkentette azon bírság összegét, amelyet a Bizottsággal való együttműködés hiányában szabtak volna ki rájuk (a határozat [747], [748], [760] és [761] preambulumbekkezdése).

- 22 A Bizottság megállapította, hogy a felperes egy 1999. július 9-i nyilatkozatban a B5–vitamin-kartell szervezetére és felépítésére vonatkozó információkat biztosított számára, amelyek alapvető mértékben járultak hozzá a jogsértés jelentős aspektusainak megállapításához, illetve megerősítéséhez. Ezért a Bizottság megállapította, hogy a felperes eleget tett az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdése első albekezdésében foglalt feltételeknek, és 35%-kal csökkentette a bírság azon összegét, amelyet a Bizottsággal való együttműködés hiányában szabtak volna ki rájuk (a határozat [749], [750] és [764] preambulumbekkezdése).

- 23 Ezért a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében a 3. cikkben kirótt bírságokat a következőképpen állapították meg:

- Roche: 54 millió euró;
- BASF: 34,02 millió euró;
- Daiichi: 23,4 millió euró.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 24 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. február 8-án benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen eljárást.
- 25 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (negyedik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja az eljárás szóbeli szakaszát, és az eljárási szabályzat 64. cikkében foglalt pervezető intézkedések keretében bizonyos kérdéseket tett fel írásban a feleknek, amelyekre azok az előírt határidőben válaszoltak.
- 26 A felek előadásait és az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszait a 2005. február 23-án megtartott tárgyaláson hallgatták meg.
- 27 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:
- semmisítse meg a határozat 3. cikkének f) pontját;
 - másodlagosan jelentős mértékben csökkentse a felperesre kiszabott bírság összegét;
 - az alperest kötelezze a költségek viselésére.

28 Az alperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet;
- a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

29 A felperes nem vitatja sem a vele kapcsolatban a határozatban megállapított tényeket, sem a Bizottságnak azt a következtetését, hogy ezek a tények az EK 81. cikk (1) bekezdése és az EGK-megállapodás 53. cikke (1) bekezdése megsértésének minősülnek. Pontosítja, hogy kérelme elsődlegesen a határozat 3. cikke f) pontjának teljes megsemmisítésére irányul, mivel az engedékenységi közlemény B. szakasza alapján a Bizottságnak teljes mentesítést kellett volna biztosítania számára, és mivel a felperesre kiszabott bírság összegének meghatározásakor a Bizottság számos hibát követett el. Másodlagosan azt állítja, hogy ezek a hibák legalább azt indokolják, hogy az Elsőfokú Bíróság teljes körű felülvizsgálati jogkörében eljárva jelentős mértékben csökkentse a kiszabott bírság összegét.

30 Állításainak alátámasztására a felperes három jogalapot hoz fel. Az első jogalappal azt állítja, hogy a rá kiszabott bírság alapösszegének 20 millió euróban történő meghatározásakor nyilvánvaló mérlegelési hibát követtek el, „helytelenül alkalmazták a tényállásra a jogot”, megsértették az iránymutatást és az egyenlő bánásmód, valamint az arányosság elvét. A második jogalappal azt állítja, hogy mivel elutasította annak enyhítő körülményként történő figyelembevételét, hogy a B5-vitaminra vonatkozó megállapodásokat csak részlegesen hajtotta végre, a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és

megsértette az iránymutatást. A harmadik jogalappal arra hivatkozik, hogy az igazgatási eljárás alatt tanúsított együttműködésének értékelése során a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az engedékenységi közleményt, valamint az egyenlő bánásmód elvét.

1. A bírság alapösszegének meghatározására vonatkozó első jogalapról

A felek érvei

- 31 A jelen jogalap a felperesre kiszabott bírság alapösszegének 20 millió euróban történő meghatározására vonatkozik (lásd a fenti 12–14. pontot), és három részből áll.
- 32 Az első részben a felperes azt állítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az iránymutatást, mivel a bírság alapösszegének a jogsértés súlyosságára tekintettel történő meghatározásakor a felperest nem sorolta a Roche és a BASF csoportját követő harmadik csoportba.
- 33 A felperes különösen arra emlékeztet, hogy az iránymutatás értelmében (az 1.A. pont negyedik bekezdése) a jogsértés súlyosságának értékelésekor „figyelembe kell venni, hogy a jogsértők milyen tényleges gazdasági lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy más piaci szereplőknek, különösen a fogyasztóknak kárt okozzanak”.

- 34 E tekintetben a felperes kifogásolja, hogy számára a Bizottság ugyanazt az alapösszeget határozta meg, mint a Roche számára – amely összeg lényegesen magasabb, mint a BASF számára meghatározott alapösszeg – anélkül, hogy figyelembe vette volna azt a tényt – amelyről egyébként tudomása volt –, hogy a Roche és a BASF mindketten jelentősen nagyobb mértékű kárt okozhattak a versenyben, mint a felperes.
- 35 Egyrészt magából a Határozat (592) preambulumbekzdéséből következik, hogy a Roche-nak és a BASF-nek – mint „előkeverékek” (állati takarmány előállítására szánt, a termelési láncban lejjebb elhelyezkedő termék, amelynek a vitaminok alapvető összetevőjét képezik) gyártóinak és mint egyéb előkeverék-gyártók vitaminszállítóinak – lehetőségük volt arra, hogy csökkentsék előkeverék-gyártó vevők haszonrészét, és a részükre értékesített vitaminok árának emelésével tevékenységükben ténylegesen vagy lehetségesen kárt okozzanak. Másrészt a BASF és főleg a Roche, mint a teljes vitamintermékgyártói abban a helyzetben voltak, hogy az egyféle vitamint gyártó piaci résztvevőket a piacról való kizárással fenyegették azzal, hogy felfaló árba csökkentették ennek az egyetlen vitaminnak az árát, és a különbséget a többi vitamin árából egyenlítették ki. A határozat (716) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Roche és a BASF versenykorlátozó megállapodások végrehajtására és fenntartására való képességét jelentős mértékben megerősítette a rendelkezésükre álló elkülönült, de szorosan összefüggő piacokat alkotó széles termékkör. A felperest, akinek nem állt rendelkezésére a vertikális integráció és a Roche, valamint a BASF vitamintermék-palettája, a Bizottságnak egy harmadik csoportba, e két vállalkozás után kellett volna helyeznie, és az e két utóbbi számára meghatározott bírság alapösszegénél alacsonyabb bírságot kellett volna vele szemben meghatároznia.
- 36 A másodlagosan előterjesztett második részben a felperes azt állítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az egyenlő bánásmód, valamint az arányosság elvét azzal, hogy a bírság alapösszegének a jogsértés súlyosságára tekintettel történő meghatározásakor a felperest nem sorolta a BASF-fel együtt a második csoportba.

- 37 E tekintetben a felperes emlékeztet arra, hogy a határozat (680) preambulumbekzdésében a Bizottság a jogsértés utolsó teljes naptári évében – 1998. a B5–vitaminra vonatkozóan – a szóban forgó termékekkel elért világméretű forgalmaik összehasonlítása alapján különböző csoportokba sorolta az érintett vállalkozásokat.
- 38 Először is e vitamin tekintetében a Roche, a BASF és a felperes 1998. évi világméretű forgalmának és világpiaci részesedésének egyszerű összehasonlításából kiderül, hogy a Daiichit a BASF-fel azonos csoportba kellett volna sorolni, és hogy a Bizottság így nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el.
- 39 A felperes hangsúlyozza egyrészt, hogy a határozat (123) preambulumbekzdésében szereplő B5–vitaminra vonatkozó táblázat szerint e vitamin gyártóinak világméretű forgalma 1998-ban a következő volt: Roche: 57 millió euró; Daiichi: 43 millió euró; BASF: 34 millió euró; mások: 32 millió euró. Rámutat arra, hogy a B5–vitamin tekintetében forgalma 14 millió euróval alacsonyabb volt, mint a Roche-é, és csak 9 millió euróval haladta meg a BASF-ét, a Roche forgalma tehát 33%-kal haladta meg a felperesét, és a BASF forgalma 21%-kal volt alacsonyabb, mint a felperesé.
- 40 A felperes másrészt pontosítja, hogy az előző pontban ismertetett forgalom alapján számított 1998. évi világpiaci részesedések a következők voltak: Roche: 34,3%; Daiichi: 25,9%; BASF: 20,5%; mások: 19,3%. Így azt hangsúlyozza, hogy a világpiaci részesedése 1998-ban 8,4 százalékponttal alacsonyabb volt a Roche-énál, és alig 5,4 százalékponttal haladta meg a BASF-ét.
- 41 A felperes ezenkívül hozzáteszi, hogy még egyéb kritériumok, mint az 1998. évi EGT-re vonatkozó forgalom, az 1998. évi vagy a jogsértés 1991–1998 közötti

tartama alatti EGT-beli piaci részesedés figyelembevétele esetén is kizárólag arra a következtetésre juthatunk, hogy őt nem a Roche-sal azonos csoportba, hanem inkább a BASF csoportjába kellett volna sorolni. A felperes helyzete kizárólag a jogsértés 1991–1998 közötti tartama alatti világpiaci részesedés alapján állna közelebb – egyetlen százalékponttal – a Roche-éhoz, mint a BASF-éhoz.

42 Figyelembe véve, hogy a felperes és a BASF forgalma és piaci részesedése viszonylag közel állnak egymáshoz, a felperesre kiszabott bírság alapösszegének nem kellett volna meghaladnia a 14 millió eurót.

43 Másodsorban a felperes szerint a Határozat megsérti az egyenlő bánásmód elvét egyrészt amiatt, hogy bármilyen lehetséges objektív igazolás nélkül egyidejűleg kezel különböző helyzeteket (a felperesét és a Roche-ét) ugyanúgy és hasonló helyzeteket (a felperesét és a BASF-ét) különbözően, és másrészt amiatt, hogy a felperest a B5–vitamin-kartell első csoportjába helyezte (20 millió euro kiinduló bírságösszeggel), míg ugyanakkor alapvetően azonos tényállás mellett a BASF-et a B2–vitamin-kartell második csoportjába sorolta (10 millió euro kiinduló bírságösszeggel).

44 Ez utóbbi tekintetben a felperes hangsúlyozza azt a tényt, hogy B5–vitamin-forgalma és világpiaci részesedése 1998-ban alacsonyabb volt a BASF B2–vitamin-forgalmánál és világpiaci részesedésénél, amelyet a határozatban az ez utóbbi vitaminkartell tagjainak csoportokba sorolásakor vettek figyelembe. Emellett jelzi, hogy még ha a kérdéses terméknek a jogsértés teljes időtartama alatti világpiaci részesedését kívánnánk is alapul venni, azaz egy olyan kritériumot, amelyet a határozatban nem alkalmaztak, az egyenlő bánásmód elve szerint a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés második csoportjába kellene sorolni őt. Hangsúlyozza, hogy e vitamin tekintetében a

jogsértés időtartama alatt az átlagos piaci részesedése (29%) azonos volt a BASF B2–vitaminra vonatkozó, a jogsértés időtartama alatti átlagos piaci részesedésével, és hogy mind ő, mind a BASF a megfelelő piacokon megközelítőleg félúton helyezkedett el az első és a második piaci szereplő között.

45 A jogalap harmadlagosan megfogalmazott harmadik részével a felperes azt állítja, hogy a Bizottság a bírság alapösszegének a jogsértés súlyosságára tekintettel történő meghatározásakor megsértette az arányosság elvét, mivel a felperest nem sorolta a Roche és a BASF közötti külön csoportba, a bírság alapösszegét valamely, a Roche-ra és a BASF-re kiszabott összeg közötti, de a BASF-éhez közelebb álló összegben meghatározva.

46 Rámutat arra, hogy az EK-Szerződés 81. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban hozott 1998. október 14-i 1999/210/EK határozatában (IV/F-3/33.708 – British Sugar plc ügy, IV/F-3/33.709 – Tate & Lyle plc ügy, IV/F-3/33.710 – Napier Brown Company Ltd ügy, IV/F-3/33.711 – James Budgett Sugars Ltd ügy) (HL L 76., 1. o., a továbbiakban: British Sugar határozat) a Bizottság nem habozott három termelői csoportot megkülönböztetni a bírság alapösszegének a jogsértés súlyosságára tekintettel történő meghatározása céljából. Különösen azt hangsúlyozza, hogy a Tate & Lyle-t a British Sugar után, egy második csoportba sorolták annak ellenére, hogy ketten együtt a két kérdéses piac (ipari cukor és kiskereskedelmi cukor Nagy-Britanniában) 90%-os piaci részesedését jelentették, amelyből a British Sugar 51–54%-ot, míg a Tate & Lyle 38–40%-ot képviselt, és versenyhelyzetük sokkal közelebb állt egymáshoz összehasonlítva a másik két piaci szereplő versenyhelyzetével, akik együtt a piac 6–11%-ával rendelkeztek, és akiket egy harmadik csoportba soroltak.

47 Az alperes úgy ítéli meg, hogy nem követett el mérlegelési hibát, nem sértette meg az iránymutatást, és nem sértette meg az egyenlő elbánás és az arányosság elvét sem azzal, hogy a felperest a Roche-sal együtt a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés első csoportjába sorolta.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

Előzetes megjegyzések

- 48 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a határozat (655)–(775) preambulumbekkezdéséből kitűnően a Bizottság által az EK 81. cikk (1) bekezdésének és az EGT-megállapodás 53. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt kiszabott bírságokat a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése értelmében rótták ki, és hogy a Bizottság – még ha maga a Határozat nem hivatkozik is kifejezetten az iránymutatásra – az abban meghatározott módszerrel állapította meg a bírságok összegét.
- 49 Márpedig, amennyiben a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik az egyes bírságok összegének megállapításakor anélkül, hogy pontos matematikai képletet lenne köteles alkalmazni (az Elsőfokú Bíróság T-150/89. sz., Martinelli kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1165. o.] 59. pontja), akkor nem térhet el a maga által lefektetett szabályoktól (lásd értelemszerűen az Elsőfokú Bíróság T-7/89. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-1711. o.] 53. pontját, amelyet fellebbezésre a Bíróság C-51/92. P. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítélete [EBHT 1999., I-4235. o.] erősített meg). Mivel az iránymutatás olyan eszköz, amelynek célja, hogy a felsőbb szintű jogszabályok tiszteletben tartásával pontosan meghatározza azokat a szempontokat, amelyeket a Bizottság a mérlegelési jogkörének gyakorlása során a bírságok meghatározásakor kíván alkalmazni, a Bizottságnak a bírságok összegének megállapításával ténylegesen figyelembe kell vennie az iránymutatás pontjait, különösen az abban kötelezően meghatározott elemeket (az Elsőfokú Bíróság T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 537. pontja).
- 50 Az iránymutatásban meghatározott módszer szerint a Bizottság az érintett vállalkozásokra kiszabandó bírságok összegének kiszámításakor a jogsértés súlyosságának függvényében meghatározott összeget veszi alapul. A jogsértés súlyosságá-

nak megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac kiterjedését (az 1.A. pont első bekezdése). Ezek szerint a jogsértések három kategóriára oszthatók: nevezetesen „enyhe jogsértésekre”, amelyekre a valószínű bírság 1000 és 1 millió euro között van, „súlyos jogsértésekre”, amelyekre a valószínű bírság 1 millió és 20 millió euro között van, és „különösen súlyos jogsértésekre”, amelyekre a valószínű bírság 20 millió euro fölött van (az 1.A. pont második bekezdésének első–harmadik franciabekezdése). Az iránymutatás szerint e kategóriákon belül a bírság javasolt mértéke lehetővé fogja tenni a vállalkozásoknak az elkövetett jogsértés jellege szerinti megkülönböztetett kezelését (az 1.A. pont harmadik bekezdése). Az iránymutatás szerint figyelembe kell venni továbbá, hogy a jogsértők milyen tényleges gazdasági lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy más piaci szereplőknek, különösen a fogyasztóknak kárt okozzanak, és a bírságot olyan nagyságrendű összegben kell megállapítani, amely biztosan kellően elrettentő hatású (az 1.A. pont negyedik bekezdése).

51 Az iránymutatás szerint az ekképpen meghatározott három jogsértés-kategórián belül néhány esetben szükségessé válhat a meghatározott összeg súlyozása annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, és így milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre, különösen ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn, és következésképpen szükségessé válhat, hogy az alapösszegek kiindulópontját az egyes vállalkozások jellegéhez igazítsák (az 1.A. pont hatodik bekezdése).

52 A jelen ügyben a felperes nem vitatja sem a határozatban neki felrótt jogsértések különösen súlyos jellegét, sem azokat az értékeléseket, amelyek alapján a Bizottság megállapította e jogsértések különösen súlyos jellegét, és amelyek azok jellegére, a piacra gyakorolt tényleges hatásukra és a szóban forgó földrajzi piac kiterjedésére vonatkoznak (a határozat [662]–[674] preambulumbekzdése).

- 53 A felperes nem kérdőjelezi meg azt a jelen ügyben a Bizottság által követett szempontot sem ([675] preambulumbekkezdés), amely szerint a bírságok alapösszegének meghatározása céljából figyelembe veszik az érintett vitamintermékek különböző piacainak méretét. Ez a szempont lényegében abban nyilvánult meg, hogy az általános alapösszeget az egyes érintett piacok méretétől függően kiigazították, és azt követően a Bizottság által minden egyes jogsértés esetében kialakított első vállalkozáscsoporthoz rendelték hozzá akkor, amikor megkülönböztetett elbánást alkalmaztak az iránymutatás 1.A. pontjának negyedik és hatodik bekezdése értelmében, vagy az összes érintett vállalkozáshoz, ha nem történt ilyen megkülönböztetett elbánás.
- 54 A felperes által a jelen jogalappal megfogalmazott kifogások az egyéni alapösszegek meghatározása céljából az iránymutatás 1.A. pontja negyedik és hatodik bekezdésének alkalmazásával a B5-vitamin-kartell tagjaira alkalmazott eltérő bánásmódra vonatkoznak.
- 55 A Határozat (679)–(681) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság az adott esetben ezt az eltérő bánásmódot a vállalkozások csoportokba sorolásának módszere alapján alkalmazta, hogy a besorolás kritériumaként az érintett vállalkozásoknak az érintett piacon fennálló jelentőségét fogadta el, és hogy e kritérium alkalmazásához a kérdéses termékekhez kapcsolódó világméretű forgalmi adatokat vette alapul.
- 56 A felperes nem vitatja azt az elvet, hogy valamely kartell tagjait különböző csoportokban sorolják, és az azonos csoportba tartozó tagok számára azonos kiinduló bírságösszeget határoznak meg. Vitatja azonban a saját tényleges besorolását, azaz azt, hogy a Roche-sal együtt az első csoportba került besorolásra, míg a BASF-et a második csoportba sorolták. Elsődlegesen úgy véli, hogy egy, a Roche és a BASF utáni harmadik csoportba kellett volna besorolni (első rész), másodlagosan, hogy a BASF-fel együtt a második csoportba kellett volna besorolni (második rész) és harmadlagosan, hogy egy, a Roche és a BASF közötti köztes csoportba kellett volna sorolni (harmadik rész).

Az első részről

57 A jelen jogalap első részével a felperes alapvetően azt kifogásolja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, és a B5-vitamin-kartell tagjainak csoportokba sorolásakor tévesen értelmezte az iránymutatás 1.A. pontjának negyedik bekezdése szerinti, a többi szereplő számára jelentős kár okozására való tényleges gazdasági lehetőség kritériumát. A Bizottság elmulasztott figyelembe venni két, a felperes álláspontja szerint az érintett három vállalkozás e képességének összehasonlítása szempontjából alapvető jelentőségű tényezőt: egyrészt azt a tényt, hogy a Roche-nak és a BASF-nek, mivel vertikálisan integráltak, lehetőségük volt arra, hogy a B5-vitamin árának emelésével csökkentsék az előkeverékek downstream piacán lévő versenytársaik haszonrészét; másrészt azt a tényt, hogy mivel széles vitamintermékkört gyártanak, ugyanezeknek a vállalkozásoknak lehetőségük volt arra, hogy felfaló árat alkalmazzanak a B5-vitamin piacán, és az ebből eredő veszteséget más vitaminok árának emelésével egyenlítsék ki.

58 E tekintetben rá kell mutatni, hogy annak elemzése, hogy „a jogsértők milyen tényleges gazdasági lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy más piaci szereplőknek, különösen a fogyasztóknak kárt okozzanak” – amely elemzést a Bizottságnak az iránymutatás 1.A. pontja negyedik bekezdése értelmében a jogsértés súlyossága értékelésének „szükséges” elemeként kell elvégeznie – magában foglalja az érintett vállalkozások érintett piacon fennálló tényleges jelentőségének, azaz a piacra gyakorolt hatásának az értékelését. Ilyen körülmények között a kérdéses vállalkozások által birtokolt, mennyiségben vagy értékben kifejezett piaci részesedések releváns értékelési szempontok, mivel lehetővé teszik az ezen a piacon fennálló jelentőségük értékelését (lásd ebben az értelemben a Bíróság C–185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 139. pontját és az Elsőfokú Bíróság T-220/00. sz., Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2473. o.] 88. pontját).

59 A felperes azonban nem az érintett vállalkozások érintett piacon fennálló jelentőségét vitatja az iránymutatás 1.A. pontja negyedik bekezdésének a jelen ügyre való alkalmazása körében, sem azt, hogy e jelentőség értékelésekor a forgalmi

adatokat vagy a B5-vitamin világpiacára vonatkozó, megfelelő piaci részesedéseket vették figyelembe. A jelen jogalap első részével csupán azt vitatja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a Roche és a BASF vertikális integrációját és a vitamintermékkörük kiterjedtségét.

- ⁶⁰ E tekintetben rá kell mutatni, hogy valamely vállalkozás piaci részesedése csak megközelítőleg jelzi annak piacra gyakorolt befolyását, és csakúgy, mint például az EK 82. cikk szerinti erőfölény elemzésének esetében, egyéb körülmények is jelentőséggel bírhatnak az ilyen befolyás kiterjedésének teljesebb és pontosabb vizsgálata során (a Bíróság 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítéletének [EBHT 1979., 461. o.] 48. pontja).

- ⁶¹ Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a jogsértés súlyosságának mérlegelése és a bírság alapösszegének meghatározása céljából a Bizottság az arra irányuló értékelését, hogy a jogsértők milyen tényleges gazdasági lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy más piaci szereplőknek kárt okozzanak, alapíthatja forgalmi adatokra és az érintett piacon megszerzett piaci részesedésekre, kivéve, ha különleges körülmények, mint például a piac jellemzői, olyan természetűek, hogy lényegesen csökkentik ezen adatok jelentőségét, és a vállalkozások piacra gyakorolt befolyásának értékelésekor egyéb releváns tényezők figyelembevételét teszik szükségessé.

- ⁶² Azonban a jelen ügyben a felperes – aki a tárgyaláson elismerte, hogy a B5-vitamin világméretű forgalmi adataira alapított csoportokba történő besorolás a Bizottság mérlegelési jogkörébe tartozott – nem hivatkozott ilyen különleges körülményekre.

63 Ugyan a vertikális integráció és a termékkör kiterjedése adott esetben releváns tényezők lehetnek annak a befolyásnak az értékelésekor, amelyet valamely vállalkozás a piacra gyakorolhat, és a piaci részesedés mellett kiegészítő jelei lehetnek ennek a befolyásnak (lásd a vertikális integrációra vonatkozóan például a Bíróság 27/76. sz., *United Brands kontra Bizottság* ügyben 1978. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1978., 207. o.] 67–72. és 78–81. pontját, valamint a termékkör kiterjedésére vonatkozóan a Bíróság 322/81. sz., *Michelin kontra Bizottság* ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3461. o.] 55. és 56. pontját), meg kell állapítani azonban, hogy az adott ügyben a felperes által a vertikális integrációból és a Roche, valamint a BASF termékkörének kiterjedéséből levont érvek nem bizonyítják, hogy ez utóbbiak különleges és jelentős versenyelőnnyel rendelkeztek az érintett piacon.

64 Így a vertikális integráció tekintetében a felperes mindössze azt állítja, hogy a Roche és a BASF a B5–vitamin árának emelésével korlátozhatták az előkeverék-gyártók – akik ezen vitaminok vásárlói és a Roche, valamint a BASF versenytársai az előkeverékek downstream piacán – a haszonrését. E tekintetben rá kell mutatni, hogy B5–vitamin-szállítóként a felperesnek is lehetősége volt ezt megtenni, mindössze azzal a különbséggel, hogy mivel nem volt aktív az előkeverékek piacán, ezt nem tudta a helyzete megerősítésére kihasználni ezen a downstream piacon. Ez a különbség ugyanakkor inkább jelzi a három termelő lehetséges indítékait a B5–vitamin árának emelésére, mint azt a befolyást, amelyet e termék piacára gyakorolhattak.

65 Ami a kínált vitamintermékkör kiterjedését illeti, a felperes erre annak bizonyításához hivatkozik, hogy a Roche és a BASF annak a bevételeknek köszönhetően volt képes felfaló árakat alkalmazni a B5–vitamin esetében, amelyet az egyéb vitaminok különálló, de szorosan összefüggő piacain érhetek el. E tekintetben elegendő rámutatni, hogy a felfaló árak alkalmazására való képesség nem vélelmezhető kizárólag azon tény alapján, hogy a kérdéses vállalkozás hasonló termékek szélesebb skáláját állítja elő, mint a versenytársai. Végül, mivel érvelésében a felperes hangsúlyozza, hogy csupán két vitamint gyártott, rá kell mutatni, hogy – amint az a határozat (107) és (108) preambulumbekzdéséből kitűnik – a felperes termelése nem korlátozódott a B5– és a B6–vitamin termelésére, hanem emellett „számos etikus gyógyszerkészítményt, nem vényköteles egészségügyi terméket és állatgyógyászati termékeket” állított elő, és hogy 1998-ban, azaz a B5–vitaminra vonatkozó

jogsértés utolsó teljes naptári évében, teljes eladása 1 920 millió ECU volt, amelyből a határozat (123) preambulumbekkezdésében szereplő táblázat szerint csupán 43 millió ECU származott a B5-vitaminból. Ugyanakkor a felperes egyáltalán nem magyarázta meg, hogy a valamely termékre vonatkozó esetleges árháborút miért csak a hasonló termékek értékesítéséből származó bevételekből lehetne kiegyenlíteni.

- ⁶⁶ Ilyen körülmények között a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, vagy megsértette az iránymutatást azzal, hogy a B5-vitamin-kartell tagjainak csoportokba sorolása során nem vette figyelembe a Roche és a BASF jelenlétét az előkeverékek piacán és jelentős számú vitamintermék piacán. Következésképpen a jelen jogalap első részét el kell utasítani.

A második és a harmadik részből

- ⁶⁷ A jelen jogalap második részével a felperes azt állítja, hogy a határozatban alkalmazott kritérium alapján – amely a kérdéses kartell tagjainak piaci jelentőségét a szóban forgó terméknél a világméretű forgalomra és világpiaci részesedésekre a jogsértés utolsó teljes naptári évében vonatkozó adatok alapján értékeli – a Bizottságnak a Daiichi-t a BASF-fel együtt a második csoportba kellett volna sorolnia. Állítása szerint az, hogy a Roche-sal együtt az első csoportba sorolták, nyilvánvaló mérlegelési hiba következménye, és összeegyeztethetetlen az egyenlő bánásmód elvével.
- ⁶⁸ E tekintetben rá kell mutatni, hogy a felperes ezen kifogásai jelentős mértékben azon a téves feltevésen alapulnak, hogy a Bizottság a határozatban a vállalkozások érintett piacon való jelentőségét az 1998. évi adatok alapján értékelte.

- 69 Igaz ugyan, hogy a határozat (681) preambulumbekkezdésében a Bizottság jelezte, hogy „a szóban forgó terméknek a jogsértés utolsó teljes naptári évében fennálló világméretű forgalmával kapcsolatos adatokat” veszi figyelembe, vagyis ez esetben a B5-vitaminra vonatkozóan az 1998. évet.
- 70 A határozat más bekezdéseire tekintettel azonban úgy tűnik – és az Elsőfokú Bíróság által a pervezető intézkedések keretében feltett írásbeli kérdésre adott válaszbán az alperes ezt lényegében megerősítette –, hogy a vállalkozások csoportba sorolása céljából a Bizottság valójában az ezen vállalkozások által a jogsértés teljes ideje alatt világviszonylatban birtokolt piaci részesedésekre támaszkodott.
- 71 A határozat (682) preambulumbekkezdése ugyanis leszögezi, hogy „a gyártók különböző csoportba sorolásához használható tényezőket” „mindegyik vitaminra külön” a (683)–(696) preambulumbekkezdés határozza meg.
- 72 E preambulumbekkezdésekből kitűnik, hogy – ami az A–, E–, B2–, B5–, C– és D3–vitaminnal kapcsolatos egyes jogsértéseket illeti – a Bizottság két csoportot határozott meg „a vállalkozásoknak a piacon fennálló viszonylagos jelentőségére vonatkozó szempont alapján”, és az alapösszegeket „e csoportok figyelembevételével” állapította meg. Annak érdekében, hogy az egyes vállalkozásokat az egyes jogsértések első vagy második csoportjába sorolhassa, a Bizottság a piaci részesedésekre vonatkozó adatokra támaszkodott. Mindazonáltal a határozat (691) és (693) preambulumbekkezdésében ismertetett adatok fényében úgy tűnik, hogy ezeket a piaci részesedéseket nem a szóban forgó terméknek a jogsértés utolsó teljes naptári évében fennálló világméretű forgalma alapján kapták meg (melyek a különböző vitamintermékek piacaira vonatkozóan a határozat [123] preambulumbekkezdésében szereplő táblázatok második oszlopában zárójel nélkül szerepelnek), hanem azok a vállalkozások által lényegében a jogsértés teljes időtartama alatt birtokolt átlagos piaci részesedéseknek minősülnek (ezek az átlagos piaci részesedések a fent említett táblázatok második oszlopában zárójelben feltüntetett piaci részesedések).

73 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a jogsértés utolsó teljes naptári évére való hivatkozás, amely a határozat (681) preambulumbekkezdésében szerepel, és elírásból ered, nem állja meg a helyét, és ennél fogva nem képezi szerves részét a vállalkozásoknak az egyik vagy másik csoportba történő besorolását megalapozó indokolásnak.

74 Emellett rá kell mutatni, hogy a felperes nem bírálta annak relevanciáját, hogy a vállalkozások érintett piacon fennálló jelentősége alapján történő csoportokba sorolása céljából a jogsértés teljes időtartamára vonatkozó adatokat vették figyelembe. Egyébként ennek relevanciáját nem is lehetne komolyan vitatni, mivel a Bizottságnak az egyes vállalkozások által több éven keresztül elkövetett jogsértés súlyosságát kellett értékelnie. Ezért, miközben rámutatott, hogy a határozatban alkalmazott csoportokba történő besorolás nem a teljes időszakra vonatkozó adatok alapján történt, a beadványaiban a felperes mégis azt állította – anélkül, hogy azok helyességét vitatta volna –, hogy ezeknek az adatoknak a figyelembevétele mindig arra az eredményre vezet, hogy az egyenlő bánásmód elve alapján a BASF-fel együtt a második csoportba kell sorolni (lásd a fenti 44. pontot).

75 A tárgyaláson a felperes kétségeit fejezte ki a határozatban szereplő, a jogsértés teljes időtartama alatt a vállalkozások által birtokolt piaci részesedésekre vonatkozó számok megbízhatóságával kapcsolatban. Miközben kiemelte, hogy a számok eredete nem ismert, mivel azokat egyáltalán nem adták meg a Bizottságnak, a felperes rámutatott, hogy kizárólag a Bizottság saját becsléseiről lehet szó, amelyek azonban ellenőrzés hiányában nem minősülhetnek felhasználható bizonyítéknak.

76 Ez a kifogás elkésett, és ezért az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 48. cikkének (2) bekezdése értelmében elfogadhatatlan. A felperes valójában erre már a keresetlevélben, amelyben – éppen ellenkezőleg – a jogsértés teljes időtartamára vonatkozó adatokra – különösen az 1991–1998 közötti időszak alatti, a B5-vitaminra vonatkozóan a határozat (123) preambulumbekkezdésében szereplő táblázat harma-

dik oszlopában feltüntetett EGT-n belüli piaci részesedésekre – támaszkodott, hivatkozhatott volna azon érvelésének alátámasztására, amelyet a jelen jogalap második részében a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított (lásd a fenti 41. pontot). Mindenesetre, még ha elfogadható volna is, e kifogásnak nem lehetne helyt adni, mivel a felperes tulajdonképpen a kérdéses adatok megbízhatóságának általános bírálatára szorítkozik anélkül, hogy bármit felhozna, ami lehetővé tenné pontosságuk megkérdőjelezését.

77 Az előzőekből következik, hogy el kell utasítani azokat az érveket, amelyeket a felperes a jelen jogalap második részében a B5-vitamin-kartell tagjainak 1998. évi világméretű forgalmainak, világpiaci részesedéseinek, EGT-beli forgalmainak és EGT-beli piaci részesedéseinek egymást követő összehasonlítására alapít (lásd az alábbi 38–41. pontot).

78 Ami a jogsértés 1991–1998 közötti időtartama alatti EGT-beli piaci részesedéseknek a felperes által ugyanebben az összefüggésben végzett összehasonlítását illeti (lásd a fenti 41. pontot), ez szintén nem releváns, mivel a felperes nem vitatja a Bizottság azon választását, hogy a jelen ügyben az eltérő bánásmód megvalósításához az alapösszegek meghatározásakor az érintett vitamintermék világméretű forgalmi adataira vagy piaci részesedéseire támaszkodott. Ez a választás egyébként nem kifogásolható, tekintettel egyrészt az érintett földrajzi piac – felperes által nem vitatott – kiterjedésére (lásd a határozat [73] preambulumbeközlését) és magának a kartellnek a világméretű kiterjedésére. Végül látható, hogy a kérdéses kartell célja többek között az volt, hogy világpiaci és regionális eladási kvótákat (beleértve egy európai kvótát is) biztosítsa a különböző résztvevőknek (lásd a határozat [301]–[305] preambulumbeközlését), minek következtében az EGT-beli forgalmi adatok vagy piaci részesedések választása kevésbé lett volna releváns, még abban az esetben is, ha azt feltételezzük, hogy az érintett termék piacának földrajzi kiterjedése az EGT területére korlátozódott (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1181. o.] 195–200. pontját).

- 79 Azonban meg kell állapítani, hogy a felperes nem azt állítja, hogy a vállalkozások B5–vitamin-világpiacán fennálló jelentőségének a jogsértés teljes időtartama alatti átlagos világpiaci részesedéseik segítségével történő megfelelő értékelése alapján a BASF-fel együtt a második csoportba kellene sorolni. Éppen ellenkezőleg, maga is kénytelen volt elismerni, hogy ezen adatok alapján a pozíciója (29%), még ha csak egy százalékponttal is, de közelebb áll a Roche (36%), mint a BASF pozíciójához (21%) (lásd a fenti 41. pontot).
- 80 A felperes tehát nem bizonyította, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el azzal, hogy a BASF-fel együtt nem sorolta a második csoportba.
- 81 Ezt követően együtt kell megvizsgálni azokat a kifogásokat, amelyeket a jelen jogalap második részében az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint a jelen jogalap harmadik részében az arányosság elvének megsértésére alapítottak. Ezen kifogásokat csak annyiban kell vizsgálni, amennyiben hatással bírnak, azaz a másodlagosan az érintett vállalkozások által a jogsértés teljes időtartama alatt világviszonylatban birtokolt piaci részesedések adatain alapulnak.
- 82 A felperes abból következtet az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, hogy a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében a Roche-sal együtt az első csoportba sorolták annak ellenére, hogy helyzete nem volt összehasonlítható ennek a vállalkozásnak a helyzetével, és a BASF-től eltérő módon kezelték, annak ellenére, hogy ez utóbbi helyzete összehasonlítható volt az ő helyzetével. Emellett álláspontja szerint az egyenlő bánásmód elvével ellentétes az is, hogy a BASF-et a B2–vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében a második csoportba sorolták annak ellenére, hogy az ezzel a jogsértéssel kapcsolatos helyzete a felperesnek a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés keretében fennálló helyzetével volt összehasonlítható (lásd a fenti 44. pontot). Végezetül az arányosság elvének megsértése abból következik, hogy a felperest nem sorolták egy, a Roche és a BASF közötti külön csoportba.

- 83 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a felperes önmagában nem vitatja azt a módszert, amely alapján az eltérő bánásmód alkalmazása érdekében a bírságok alapösszegének meghatározásakor a kartell tagjait csoportokba sorolják. Márpedig ennek a módszernek – amelyet egyébként az Elsőfokú Bíróság ítélkezési gyakorlata annak ellenére megerősített, hogy az figyelmen kívül hagyja az azonos csoporton belüli vállalkozások méretbeli különbségeit (az Elsőfokú Bíróság T-213/00. sz., CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 385. pontja és a fent hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 217. pontja) – az a következménye, hogy az azonos csoportba tartozó vállalkozásokra vonatkozó alapösszegek átalányjellegűvé válnak.
- 84 Természetesen a csoportba soroláskor be kell tartani az egyenlő elbánás elvét, amely szerint tilos a hasonló helyzeteket különböző módon kezelni, és a különböző helyzeteket azonos módon kezelni, hacsak az ilyen elbánás objektíve nem indokolt. Másfelől a bírság összegének legalább arányban kell állnia a jogsértés súlyosságának értékeléséhez figyelembe vett tényezőkkel (a fenti 131. pontban hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 219. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).
- 85 Annak ellenőrzéséhez azonban, hogy valamely kartell tagjainak csoportba sorolása megfelel-e az egyenlő bánásmód és az arányosság elveinek, az Elsőfokú Bíróságnak – a Bizottság e tárggyal kapcsolatos mérlegelési jogköre gyakorlásának jogszerűségére irányuló vizsgálata keretében – annak vizsgálatára kell szorítkoznia, hogy ez az elosztás koherens és objektív módon indokolt-e (a fenti 156. pontban hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 406. és 416. pontja, és a fenti 131. pontban hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 220. és 222. pontja), anélkül, hogy a Bizottság értékelését azonnal a sajátjával helyettesítené.
- 86 A jelen ügyben azonban – a bétakarotinnal és a karotinoidokkal kapcsolatos jogsértéseket leszámítva, amelyeknél a Bizottság úgy ítélte meg, hogy nem kell csoportokat létrehozni (lásd a határozat [695] és [696] preambulumbeközlését) – a Bizottság a határozatban megállapított mindegyik jogsértés esetében két csoportot alakított ki: egy első csoportot, amely az érintett vitamin világpiaci vezető gyártóját

vagy vezető gyártóit foglalja magában, és egy másodikat, amely e vitamin olyan egyéb gyártóját (gyártóit) foglalja magában, „amelyek piaci részesedései lényegesen kisebbek” (lásd a határozat [683], [685], [687], [689], [691] és [693] preambulumbekzdését).

87 Meg kell állapítani, hogy a gyártók két csoportra, vezető és egyéb gyártókra osztása, nem ésszerűtlen módja annak, hogy a piacon fennálló viszonylagos jelentőségüket az egyedi alapösszeg kiigazítása céljából figyelembe vegyék, amennyiben az nem vezet a szóban forgó piacok súlyosan eltorzított bemutatásához. Ezt a következtetést az sem vonja kétségbe, hogy a British Sugar határozatban (a fenti 46. pont) a Bizottság, széles mérlegelési jogkörében eljárva, más besorolási módszert alkalmazott, és kettő helyett három csoport létrehozásáról határozott, mivel a határozat szereplőinek száma és piaci részesedéseik megoszlása egyébként eltérnek a jelen ügyben szereplőktől.

88 Ebből kifolyólag a világviszonylatban mért, a termékhez kapcsolódó világméretű forgalomból a jogsértés teljes időtartamára vonatkoztatott piaci részesedésekre támaszkodva a Bizottság az említett két csoportba sorolta a piaci szereplőket, az alábbiak szerint:

	1. csoport Vezető gyártó(k) (piaci részesedés)	2. csoport Egyéb gyártó(k) (piaci részesedés)
A-vitamin	44%	32%–20%
E-vitamin	43%–29%	14%–10%
B2-vitamin	47%	29%–12%
B5-vitamin	36%–29%	21%
C-vitamin	40%–24%	8%–6%
D3-vitamin	40%–32%	15%–9%

89 Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a Bizottság mindig a legnagyobb eltéréshez tette a küszöbértéket, még akkor is, ha a különbség egy százalékpontos. A vezető gyártók csoportját csak akkor korlátozták egy vállalkozásra, ha annak nagyon nagyok a piaci részesedései (44%–47%). Igaz, hogy a 29%-os piaci részesedést vagy az első, vagy a második csoporthoz tartozónak tekintették, azonban az ezekkel a részesedésekkel rendelkező vállalkozásnak más volt a viszonylagos helyzete: a második csoportba sorolás a vezető gyártóhoz viszonyított 18 százalékpontos eltérést jelentett (B2–vitamin), szemben a mindössze 7 és 14 pontos eltéréssel az első csoportba sorolás esetében (B5– és E–vitamin). Az egyetlen eset, amikor 24%-os piaci részesedés mellett egy vállalkozást „vezető gyártóként” soroltak be (C–vitamin), mindössze 16 százalékpontos eltérést jelent a piacvezetőhöz viszonyítva, a többi gyártó rendkívül marginális helyzete (8% és 6%) mellett.

90 Ami különösen a B5–vitaminnal kapcsolatos jogsértést illeti, a Roche, az első piaci szereplő, és a felperes közötti kis különbség (7 százalékpont) lehetővé tette a Bizottságnak, hogy a Roche nem különösebben nagy piaci részesedését figyelembe véve az első piaci szereplő mintájára, illetve a BASF-től mint harmadik piaci szereplőtől eltérően – teljesen következetesen és teljesen objektív módon, tehát az egyenlő bánásmód és az arányosság elveinek megsértése nélkül – „vezető gyártóként” kezelje a felperest, és ennél fogva ugyanakkora alapösszeget állapítson meg a részére, mint a Roche részére, meghaladva a BASF tekintetében megállapított alapösszeget.

91 Ami közelebből a felperes által a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés során a saját helyzete és a B2–vitaminra vonatkozó jogsértés során a BASF helyzete között tett összehasonlítást illeti, nem állapítható meg, amint arra az alperes jogosan hivatkozott, hogy helyzetük összehasonlítható, sem azon az alapon, hogy megfelelő piaci részesedéseik azonosak voltak a jogsértés teljes időtartama során, sem azon az alapon, hogy a megfelelő piacokon mindketten az első és a második szereplő között félúton helyezkedtek el.

92 Mivel ugyanis a vállalkozásoknak az egyes piacokon fennálló jelentőségét a Bizottságnak relatív értelemben kellett értékelnie, ez a felperes által hivatkozott két körülmény nem értékelhető a piaci részesedések megoszlásának figyelmen kívül hagyásával. Márpedig ez a megoszlás a két vizsgált esetben nem volt összehasonlítható. Egyrészt az első piaci szereplő pozíciója egyértelműen erősebb volt a B2-vitaminnal kapcsolatos jogsértés tekintetében. Másrészt a B2-vitaminnal kapcsolatos jogsértés esetében a BASF piaci részesedése (29%, hasonlóan a Daiichihoz a B5-vitamin esetében) közelebb állt a harmadik piaci szereplőéhez (12%), mint az első piaci szereplőéhez (47%), mivel a BASF-et 17, illetve 18 százalékpont választotta el az egyiktől, illetve a másiktól; ami viszont a B5-vitaminnal kapcsolatos jogsértést illeti, amint az fentebb hangsúlyoztuk, a Daiichi piaci részesedése (29%) közelebb állt az első piaci szereplőéhez (Roche, 36%), mint a harmadik piaci szereplőéhez (BASF, 21%), mivel a Daiichit 7, illetve 8 százalékpont választotta el az egyiktől, illetve a másiktól.

93 Ezért még ha feltételezzük is, hogy az EK 81. cikk alkalmazása során az egyazon kartell tagjai közti egyenlő bánásmód feltételezett megsértésén kívül az egyenlő bánásmód elvének megsértésére lehet hivatkozni, az a tény, hogy a felperest a B5-vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében és a BASF-et a B2-vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében máshogy sorolták be, nem tűnik úgy, mint amely nem rendelkezik tényszerű igazolással, így tehát nem sérti az említett elvet.

94 Következésképpen a jelen jogalap második és harmadik részét el kell utasítani.

95 Az előző megfontolásokra tekintettel az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

2. A megállapodásoknak a felperes általi csupán részleges végrehajtására mint enyhítő körülményre vonatkozó második jogalapról

A felek érvei

- 96 A felperes szerint a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az iránymutatást azzal, hogy a bírság alapösszegének jelentős csökkentését indokoltta tevő enyhítő körülményként nem vette figyelembe azt, hogy a Daiichi a B5-vitaminra vonatkozó megállapodásokat csak részlegesen hajtotta végre (lásd a fenti 18. pontot).
- 97 Emlékeztet arra, hogy az iránymutatás értelmében „jogsértő megállapodások nem-teljesítése, illetve a jogsértő magatartásról való lemondás a gyakorlatban” enyhítő körülménynek minősül, amelynek logikus következménye a bírság összegének csökkentése. A Bizottság helyes politikát követne, amennyiben jelentősen alacsonyabb összegű bírságot szabna ki arra a vállalkozásra, amely részben vagy egészben megghiúsította a kartellt, mint arra, amelyik teljes mértékben betartotta a kartellt, és így nagyobb versenyhátrányt okozott.
- 98 A felperes elsősorban arra hivatkozik, hogy a Bizottsághoz 1999. július 9-én szabad elhatározásából eljuttatott nyilatkozatban és a kifogásközlésre adott válaszában bizonyította, hogy mivel nem hajtotta végre, illetve késleltette a megállapodás szerinti áremelések alkalmazását, enyhítette azok hatását.
- 99 A felperes másodsorban arra hivatkozik, hogy a termelést sem korlátozta a kartellben meghatározottaknak megfelelően, hanem inkább a Roche-nál és a BASF-nél nagyobb mértékben rendszeresen túllépte az Európára meghatározott előirányzatait, így hozzájárult a vevők keresletének kielégítéséhez és az árakra gyakorolt

nyomás csökkentéséhez. Emellett éveken keresztül több D-Ca-pantotenátot (tisztá pantoténsav, a továbbiakban: D-Calpan) exportált Európába, mint amennyiről a kartellen belüli információcsere keretében a Roche-t és a BASF-et tájékoztatta.

100 Vitatja a Bizottságnak a határozat (729) preambulumbekkezdésében szereplő azon következtetését, amely szerint a kartell tagjai a részükre meghatározott mennyiségeket minimummennyiségeknek tekintették. A B5-vitamin tekintetében ellentmondanak ennek az állításnak azok a bizonyítékok, amelyeket a felperes az 1999. július 9-i nyilatkozatában juttatott el a Bizottsághoz, és amelyek bizonyítják, hogy a meghatározott mennyiségek olyan kontingensek voltak, amelyeket nem lehetett jelentős mértékben meghaladni.

101 Harmadsorban, arra vonatkozó állításainak megerősítése céljából, hogy a megállapodásokat csak részben hajtotta végre, és annak bizonyítására, hogy ez nem a kartell saját előnyére való kihasználására tett kísérlet, hanem a mennyiségekre és az árakra vonatkozó kezdeményezések negatív hatásainak csökkentésére irányuló kísérlet volt, a felperes hangsúlyozza, hogy semmilyen közvetlen gazdasági indoka nem volt a B5-vitaminra vonatkozó együttműködésben való részvételre, és hogy részvételének oka a Roche megtorló intézkedéseitől való félelem volt, mivel ez utóbbi megpróbálhatta volna kiszorítani e vitamin piacáról. A felperes ugyanis azt állítja, hogy nem kívánta D-Calpan árait különösebben emelni. Egyrészt attól tartott, hogy az előkeverégyártók a Kínából importált D-Calpan vagy a Japánból, illetve Kelet-Európából importált DL-Ca-pantotenát (maximum 45% D-Calpant tartalmazó helyettesítő termék, amelyet kizárólag állati takarmányokban használnak) felé fordulnak. Másrészt attól is tartott, hogy csökken a független előkeverégyártók arra való képessége, hogy az állati takarmánygyártóknak történő előkeverék-eladás tekintetében felvegyék a versenyt a Roche-sal és a BASF-fel, ami felgyorsította volna ezen termelők – akik a felperes legfőbb ügyfelei voltak az Európában értékesített D-Calpan terméke tekintetében – piacról való kiszorulásának tendenciáját.

102 Az alperes azt állítja, hogy a határozatban jogosan utasította el a felperes által hivatkozott enyhítő körülmény figyelembevételét, és a határozat (728) és (729)

preambulumbekezdésében tett megállapításokra hivatkozik (lásd a fenti 18. pontot). Hozzáteszi, hogy az iránymutatás az enyhítő körülmények között említi „jogsértő megállapodások nem-teljesítését, illetve a jogsértő magatartásról való lemondást a gyakorlatban”, és rámutat arra, hogy a jelen ügyben a felperes magatartását nem lehet ilyennek minősíteni, mivel a felperes a saját bevallása szerint részlegesen alkalmazta a kartell keretében meghatározott áremeléseket.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 103 A jelen jogalappal a felperes a megállapodások gyakorlatban történő nem teljesítése címén, amely az iránymutatás 3. pontjának második franciabekezdése értelmében enyhítő körülménynak minősül, kéri a bíróság összegének csökkentését. Állítása szerint csak részben teljesítette az árakra és a mennyiségekre vonatkozó megállapodásokat, így törekedett azok hatásainak enyhítésére, mivel attól tartott, hogy előkeverék-gyártó ügyfelei más beszerzési források felé fordulnak, vagy hogy gyengül a képességük, hogy felvegyék a versenyt a Roche-sal és a BASF-fel, és így kiszorulnak az előkeverékek piacáról. Állítása szerint azzal, hogy a bíróság összegének ezen a jogcímen történő csökkentését elutasította, a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, és megsértette az iránymutatást.
- 104 A határozat (728) preambulumbekkezdésében a Bizottság az Elsőfokú Bíróság T-308/94. sz., Cascades kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének (EBHT 1998., II-925. o.) 230. pontjára hivatkozik, amelyben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy az a tény, hogy valamely vállalkozás, amelyről bebizonyosodott, hogy árkartellben vett részt, nem a versenytársaival megállapodott módon járt el a piacon, nem szükségszerűen valósít meg olyan enyhítő körülményt, amelyet figyelembe kell venni a bíróság összegének kiszabásakor.
- 105 Megjegyzendő, hogy a fenti ítéletben az Elsőfokú Bíróság a Bizottságnak egy olyan határozatát vizsgálta, amely – mivel annak elfogadása előtt született – nem

alkalmazta az iránymutatást, amely azóta kifejezetten előírja, hogy a jogsértő megállapodás gyakorlatban történő nem teljesítését enyhítő körülményként kell figyelembe venni. Amint azonban a fenti 49. pontban már megállapításra került, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bizottság nem tekinthet el a saját maga által megállapított szabályoktól. Egyébként az, hogy a kartell valamely tagja többé-kevésbé végrehajtja a többi taggal megbeszélte intézkedéseket, nem magára a felelősségre van hatással, hanem a felelősség kiterjedésére, és így a szankció mértékére (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8375. o.]. 508–510. pontját és a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P., C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 145. pontját).

106 Ezért mivel úgy ítélte meg, hogy nem kell enyhítő körülményként figyelembe vennie azt, hogy a felperes megsértette a B5–vitamin-kartell keretében rá háruló kötelezettségeket, a Bizottság megsértette az iránymutatást.

107 Ugyanakkor annak érdekében, hogy a felperes által hivatkozott enyhítő körülményt ne kelljen figyelembe vennie, a Bizottság a határozatban azt is megállapította, hogy az iratokból nem derül ki, hogy a felperes tényleg megsértett-e ilyen kötelezettségeket, mivel a kartell tagjai egyrészt irányárakban állapodtak meg, és oly módon határozták meg áraikat, hogy azok közelítsenek a megállapodás szerinti irányárakhoz, másrészt a meghatározott mennyiségek minimummennyiségek voltak, amelyek túllépése ezért semmiben nem sértette a megállapodásokat.

108 Azonban még ha ezek a megállapítások relevánsnak és megalapozottnak bizonyulnának is, az iránymutatás fenti 106. pontban megállapított megsértése akkor is hatástalan lenne, mivel a kérdéses enyhítő körülménynek a Bizottság döntése alapján történő kizárását – mivel a jelen ügyben a megállapodások felperes általi gyakorlatban történő nem teljesítése nem történt meg – maga az iránymutatás mindenképpen igazolná.

- 109 E tekintetben először is arra kell rámutatni, hogy igaz ugyan – amint azt az alperes állítja –, hogy az irányárakra vonatkozó megállapodások végrehajtása nem teszi feltétlenül szükségessé pontos árak alkalmazását, mivel a megállapodások betartott-nak tekinthetők, ha a felek az áraikat oly módon határozzák meg, hogy az eleget tesz a megállapodás szerinti célnak, azonban ez az érv önmagában nem alkalmas annak kizárására, hogy a jelen ügyben a felperes bármilyen módon megsértette az árak tekintetében a kartell többi tagjával együtt megállapított kötelezettségeket, mivel a határozatból (lásd a [304] preambulumbekzdést) az következik, hogy a B5–vitamin-kartell tagjai nemcsak az árcélkitűzéseket („katalógusárak”), hanem a minimum-árakat is közösen határozzák meg.
- 110 Másodsorban meg kell állapítani, hogy az iratokból egyáltalán nem tűnik ki, hogy a B5–vitamin-kartell tagjai számára meghatározott előirányzatokat minimummeny-nységeknek tekintették. Éppen ellenkezőleg, úgy tűnik, hogy ezek olyan kontin-gensek voltak, amelyeket elvileg nem lehetett meghaladni. A határozatból ugyanis kiderül, hogy a megállapításukat a kartell tagjai számára százalékban meghatározott piaci részesedések biztosítása kísérte, és az említett előirányzatok célja e piaci részesedések fenntartása volt ([296], [297], [300]–[302] és [305] preambulumbekzdés).
- 111 A Bizottságnak a fenti 107. pont szerinti megállapításai tehát nyilvánvalóan nem alkalmasak a hivatkozott enyhítő körülmény felperes javára történő figyelembevétele elutasításának igazolására.
- 112 Mivel a határozat így jogellenesnek bizonyul, az Elsőfokú Bíróság köteles gyakorolni az EK 229. cikk és a 17. rendelet 17. cikke szerinti teljes körű felülvizsgálati jogkörét annak megállapítása érdekében, hogy a felperest az általa hivatkozott körülményekre tekintettel megilleti-e a jogsértő megállapodások gyakorlatban történő nem teljesítése címén a bírság csökkentése.

- 113 Az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy e célból azt kell megvizsgálni, hogy e körülmények alapján megállapítható-e, hogy az alatt az idő alatt, amíg a felperes a jogsértő megállapodások tagja volt, a piacon versenyző magatartást folytatva ténylegesen kivonta-e magát a végrehajtásuk alól, vagy legalább egyértelműen és nagymértékben megszegte a kartell végrehajtására irányuló kötelezettségeket olyannyira, hogy ezáltal megzavarta annak működését.
- 114 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az ügy iratai alapján nem lehetséges e kérdésre igenlő választ adni.
- 115 Egyrészt, amint arra az alperes rámutat, a felperes nem állítja, hogy a jogsértő megállapodások minden gyakorlatban történő teljesítése alól kivonta magát.
- 116 Másrészt, amennyiben a felperes azok csupán részleges alkalmazására hivatkozik, a felperes által szolgáltatott bizonyítékok nem bizonyítják, hogy egyértelműen és nagymértékben megszegte a titkos megállapodásokat olyannyira, hogy ezzel még a B5-vitamin-kartell működését is megzavarta.
- 117 Először is az ármegállapodások gyakorlatban történő nem teljesítését illetően a felperes a következő körülményekre hivatkozik:
- a) 1997. április 5-én a Roche több mint 4%-os áremelést jelentett be; a felperes európai leányvállalata, a Daiichi Pharmaceutical Europe (a továbbiakban: DPE) ugyanakkor csak 1997 júliusában kezdte meghaladni az 1997. áprilisi szintet, és a Roche szintjének megfelelő teljes áremelést csak 1997 októberétől, azaz körülbelül hat hónappal a Roche bejelentését követően tükrözték a DPE árai;

- b) a Roche-sal és a BASF-fel 1997 novemberében vagy 1998 januárjában létrejött találkozón a felperes sikertelenül ellenezte az európai árak BASF által kívánt emelését;
- c) 1998. február 25-én a BASF 5%-os áremelést jelentett be; ugyanakkor a DPE árai csak májusban emelkedtek (kevesebb mint 5%-kal), majd júniusban a februári árszint alá estek vissza;
- d) a felperes nem követte sem a BASF által 1998 áprilisában bejelentett áremelést, sem a Roche által 1998. június 13-án bejelentett áremelést;
- e) a felperes D-Calpan termékét rendszeresen a „katalógusár” és a kartell keretei között megállapított minimumár alatt értékesítették a végfelhasználók számára abból az okból, hogy a felperes nem hajtotta végre, zavarta vagy késleltette az áremeléseket, és árleszállításokat adott a meghirdetett árakhoz képest; pontosabban a felperes által a végfelhasználók számára értékesített D-Calpan árai átlagosan 10%-ot meghaladóan alacsonyabbak voltak a „katalógusárnál”, és alacsonyabbak voltak a minimumárnál.

¹¹⁸ Rögtön el kell utasítani a b) pont szerinti, a határozat (323) preambulumbekkezdésében említett körülményt, mivel az csupán arra utal, hogy a felperes a kartell tagjai között 1997 novemberében vagy 1998 januárjában lezajlott találkozón egyet nem értését fejezte ki valamely, a BASF által kívánt áremeléssel szemben, de semmit nem mond el arról, hogy a felperes ténylegesen milyen piaci magatartást tanúsíthatott a találkozót követően.

119 Ami a d) pontban említett körülményt illeti, a felperes azon állítása, miszerint nem követte a BASF 1998 áprilisában bejelentett áremelését, egyáltalán nem bizonyított, mivel a felperes által hivatkozott bizonyítékok még az áremelés megállapítását sem teszik lehetővé az Elsőfokú Bíróság számára. Az alapján, hogy a felperes e tekintetben a kifogásközlés 103. pontjára utal, feltételezhető, hogy ez az emelés valójában azonos a BASF által 1998. február 25-én bejelentett áremeléssel, amelyre a c) pontban hivatkozott körülmény vonatkozik. Emellett a kifogásközlés ugyanezen pontjából kitűnik, hogy a Roche által 1998. június 13-án bejelentett áremelés célja csupán a BASF 1998. február 25-i kezdeményezésének végrehajtása és támogatása volt. Úgy tűnik tehát, hogy a c) és a d) pontban említett valamennyi körülmény végeredményben kimerül a kartell többi tagjának ugyanazon áremelési kezdeményezéséhez történő, rendkívül korlátozott mértékű igazodásban.

120 Ami az a) pontban említett körülményt illeti, igaz ugyan, hogy azt megerősíteni látszik a DPE 1996–1999 közötti időszakra vonatkozó, havi alapon számított átlagos eladási árának táblázata (a továbbiakban: DPE-táblázat, amelyet a felperes a közigazgatási eljárásban nyújtott be, és amelyet a jelen ügy irataihoz csatoltak), azonban annak jelentősége nagyon viszonylagosnak tűnik két másik, a felperes által a Bizottsághoz benyújtott és az iratokhoz csatolt dokumentumra tekintettel, amelyek többek között negyedéves alapon mutatják be a jogsértés időtartama alatt a felperes által a végfelhasználókra Európában alkalmazott, átlagos eladási árakat. Ezek a dokumentumok – egy grafikon, amely 1985 és 1999 között mutatja be a Daiichi átlagos európai eladási árának alakulását és egy táblázat, amely a Daiichi 1991 és 1998 közötti éves és negyedéves alapon számított, átlagos európai eladási áaira vonatkozik (a továbbiakban: Daiichi-grafikon és Daiichi-táblázat) – azt mutatják, hogy ezeknek az áraknak a szintje lényegesen magasabb volt, mint a DPE-nek a DPE-táblázatból következő árai. A Daiichi-grafikonból különösen az derül ki, hogy a felperes által alkalmazott átlagos ár 1997. második negyedévének elején 36 német márka (DEM) volt, szemben a DPE-nek a DPE-táblázatban szereplő, azonos időszakra vonatkozó 32,05 DEM-es árával. A Daiichi-táblázat azt mutatja, hogy a felperes átlagos ára 1997. második negyedévében 4,3%-kal magasabb volt, mint az előző negyedévben alkalmazott átlagos ára, amely – úgy tűnik – teljes mértékben összhangban áll azzal a feltételezéssel, miszerint a Daiichi igazodott a Roche 1997. április 5-én bejelentett 4%-os áremeléséhez.

121 Miután a tárgyaláson magyarázatot kértek az árak szintje közötti különbségre és annak jelzésére, hogy a jelen jogalap vizsgálata során mennyiben releváns az, hogy hol a DPE, hol a Daiichi által alkalmazott árra hivatkozik, a felperes pontosította, hogy anyavállalata időnként bizonyos mozgásteret engedett a DPE számára, és hogy annak eldöntésére, hogy az ármegállapodások részleges nem teljesítése bizonyított-e, az anyavállalat, azaz a felperes által alkalmazott árakat kell figyelembe venni. Ilyen körülmények között a kartellen belül megállapított árak és a DPE árainak összehasonlítása ténylegesen nem képes jellemezni azt, hogy a felperes milyen mértékben igazodott a B5-vitaminra vonatkozó ármegállapodásokhoz.

122 Ami az e) pontban említett körülményt illeti, a felperes által benyújtott és az alperes által nem vitatott következő táblázatból, amelynek adatai a határozat (304), (323) és (325) preambulumbekzdéséből származnak, valamint a Daiichi-grafikonból és a Daiichi-táblázatból kitűnik, hogy az 1991 októberétől 1994 végéig terjedő időszakban a felperes európai eladási árai a megállapodás szerinti árak 90–93%-át tették ki.

Dátum	Európai „katalógusár” (DEM)	Európai minimumár (DEM)	A Daiichi átlagos felhasználói árai Európában (DEM)
1991. 10. 01.	29,50	28,50	26,00
1992. 04. 01.	32,50	31,00	28,50
1993. 04. 01.	36,50	35,00	32,00
1994	39,00	37,50	35,01
1995	40,00	n.a.	35,33
1996	n.a.	n.a.	34,33
1997	43,00	n.a.	36,79
1998	46,00	n.a.	39,98

123 Az iratokból ugyanakkor nem derül ki egyértelműen, hogy az 1994-re feltüntetett 37,50 DEM minimumár az egész évre vonatkozó átlagérték volt-e. Távolról sem

zárható ki, különösen a határozat (304) preambulumbekzdésére tekintettel, hogy ez az érték csupán 1994. egy adott időpontjára, például 1994. április 1-jére vonatkozik, amint azt a BASF-nek a Bizottsághoz intézett 1999. június 23-i leveléhez csatolt BASEAG 000301 irata igazolni látszik, így az átlagos minimumár ugyanezen év alatt könnyen lehetett alacsonyabb 37,50 DEM-nél. Az is előfordulhat, hogy a felperes átlagos eladási ára 1994-ben még meg is haladta ennek az átlagos minimumárnak a 93%-át.

124 A felperes eladási árai és a megállapodás szerinti minimumárok közötti eltérés azonban nem tűnik jelentősnek, és legfeljebb csak egy három év és három hónapos időszakra vonatkozik, míg a jogsértés teljes időtartama nyolc év volt (1991 januárjától 1999 februárjáig tartott, amint az a határozat [2], [296]–[300], [312], [620] és [706] preambulumbekzdéséből kiderül, és nem 1991 szeptemberétől 1999 februárjáig, amint az egy elírás miatt a határozat 1. cikke [2] bekezdésének f) pontjában szerepel). Egyébként ugyanebből a táblázatból kitűnik, hogy a felperes árainak változása ugyanezen időszak alatt megegyezett a megállapodás szerinti minimumárok változásával, illetve a jogsértés teljes időtartama alatt a „katalógus-árak” változásával, még hozzá jelentős mértékben.

125 Másodsorban, ami a mennyiségi megállapodások esetleges gyakorlatban történő teljesítésének hiányát illeti, a felperes egyrészt arra hivatkozik, hogy rendszeresen, és a Roche-nál vagy a BASF-nél jóval jelentősebb mértékben meghaladta az Európára vonatkozóan részére meghatározott előírányzatokat, és másrészt, hogy éveken keresztül több D-Calpant exportált Európába, mint amennyiről a kartellen belüli információcsere keretében a Roche-t és a BASF-et tájékoztatta.

126 Az előírányzat túllépésével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy – az alperes által nem vitatott következő táblázat alapján, amelyet a felperes állított össze a kifogásközlés mellékleteiben szereplő, illetve a közigazgatási eljárás során a felperes által a Bizottsághoz benyújtott iratokban szereplő adatok alapján – a Roche és a BASF gyakran túllépték előírányzatukat, és hogy az az összeg, amellyel a felperes meghaladta előírányzatát, kizárólag az 1991–1993 közötti időszakban volt jelentős,

míg a Roche éppen 1991-ben és 1992-ben könyvelte el a legnagyobb mértékű túllépéseit.

	A Daiichi európai előirányzata*	A Daiichi európai eladásai*	Daiichi-index**	Roche- index**	BASF-index**
1991	370	411	111%	114%	86%
1992	435	567	130%	116%	102%
1993	470	646	137%	95%	104%
1994	635	670	106%	87%	90%
1995	640	607	95%	85%	78%
1996	550	560	102%	102%	121%
1997	585	606	104%	110%	86%
1998	580	438	78%	110%	103%

*: millió tonnában

** : Európára vonatkozóan az egyéni előirányzat százalékában megadott eladások

127 Ráadásul a felperes által hivatkozott adatok az európai, és nem a világszintű előirányzatokra és eladásokra vonatkoznak. A felperesnek a Bizottság előtt tett és a keresetlevél 88. pontjában megismételt nyilatkozataiból kitűnik, hogy az előirányzatok regionális szintű túllépése nem okozott nehézségeket a kartellen belül, szemben a világszintű előirányzatok 2%-nál nagyobb mértékű túllépésével.

128 Ami azt a körülményt illeti, hogy a kartellen belül bevezetett rendszeres információcsere keretében a felperes a tényleges európai eladásainál kevesebbre értékelt adatokat szolgáltatott a kartell többi tagja számára, ez – még ha bizonyítást nyer is – nem járhatott olyan hatással, amely enyhítette a jelen ügy versenykorlátozó

megállapodásainak a fogyasztók számára káros hatásait. Valójában legfeljebb csak segíthetett a felperesnek, hogy eltitkolja és ezáltal fenntartsa az eladási árakra és mennyiségekre vonatkozóan a kartellen belül megállapított irányvonal megsértését.

¹²⁹ Ezért a felperes által a jelen jogalap keretei között előadott körülmények alapján, még együttes értékelésük esetén sem állapítható meg, hogy a felperes egyértelműen és nagymértékben eltért a kartell tagjai által kötött megállapodásoktól. Mindenesetre az iratokból nem következik, hogy ezek a körülmények bármely időpontban ténylegesen megzavarták a kartell működését.

¹³⁰ Ilyen körülmények között a felperest nem illeti meg a bírság összegének a jogsértő megállapodás gyakorlatban történő nem teljesítése címén való csökkentése, ezért az erre irányuló kérelmét el kell utasítani.

3. Az engedékenységi közlemény alkalmazására vonatkozó harmadik jogalapról

¹³¹ A jelen jogalap az engedékenységi közleménynek a felperes tekintetében történő alkalmazására vonatkozik (lásd a fenti 19–22. pontot), és négy részből áll.

Az engedékenységi közlemény B. és C. szakaszának alkalmazására vonatkozó első és második részből

¹³² A jelen jogalap első és második részével a felperes azt állítja, hogy a Bizottságnak teljes mentesítést, vagy az engedékenységi közlemény B. szakasza értelmében 75%-

nál nem alacsonyabb bírságcsökkentést, vagy másodlagosan az engedékenységi közlemény C. szakasza értelmében 50–75% közötti bírságcsökkentést kellett volna adnia számára.

A felek érvei

– Az első részről

- 133 A jelen jogalap első részével a felperes azt állítja, hogy a Bizottság – mivel nem adott számára teljes mentesítést vagy az engedékenységi közlemény B. szakasza értelmében igen jelentős mértékű, 75–100% közötti bírságcsökkentést – nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az engedékenységi közleményt. Álláspontja szerint ugyanis az ebben a szakaszban szereplő valamennyi feltételnek eleget tett.
- 134 Ami különösen a B. szakasz b) pontjában említett feltételt illeti, amely szerint a vállalkozásnak „elsőként kell meghatározó elemeket szolgáltatnia a kartell létezésének bizonyítására”, a felperes azt állítja, hogy abban az időben, amikor a B5-vitamin-kartellra vonatkozóan információkat szolgáltatott a Bizottságnak, ez utóbbinak még nem állt rendelkezésére elegendő információ a jogsértés fennállásának bizonyításához.
- 135 A felperes emlékeztet arra, hogy az EK 81. cikket és az EGT-megállapodás 53. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/36.545/F3 – aminosavak-ügy) hozott 2000. június 7-i 2001/418/EK határozatában (HL 2001. L 152., 24. o.) a Bizottság megállapította, hogy az engedékenységi közlemény B. szakaszának b) pontja értelmében a bizonyítékok meghatározóak, ha „önmagukban elegendőek a kartell fennállásának megállapítására”. A felperes szerint azonban ahhoz, hogy az egyes bizonyítékok alapján megállapítható legyen a jogsértés, a bizonyítékoknak a

kartellt megvalósító elemekre kell vonatkozniuk, és ezeket kell leírniuk, azaz a következőket: a vállalkozások azonosítása és a jogsértésben részt vevő személyek neve és minősége; a résztvevők közötti egyes kapcsolatfelvételek és találkozók részletei; az egyes találkozók lezajlott megbeszélések tárgyra és a közös megállapodásokra vonatkozó részletek; a kartell alapvető mechanizmusa vagy a modus operandi (például a találkozók gyakorisága, a felügyeleti rendszerek létezése, a megállapodásokat felügyelő szervezetek és szervek); a jogsértés időtartama.

136 A felperes megjegyzi, hogy azok a bizonyítékok, amelyeket a B5-vitamin-kartellre vonatkozóan a Roche és a BASF a saját 1999. július 9-i nyilatkozatát megelőzően szolgáltatott a Bizottság részére, a Roche által a Bizottságnak küldött 1999. június 22-i levélben – amelyet 1999. június 24-én csatoltak a Bizottság aktájához – és a BASF-től származó két dokumentumban – amelyeket 1999. június 15-én és 25-én csatoltak ugyanehhez az aktához – szerepelnek. A felperes szerint ezek a bizonyítékok semmiképpen nem minősíthetők meghatározónak.

137 A felperes különösen azt állítja, hogy a Roche által 1999. június 24-én szolgáltatott bizonyítékok az 1995–1998 közötti időszakra vonatkozó statisztikai dokumentumokat tartalmaztak. Mivel azonban a szóban forgó jogsértés 1991 januárjától 1999 februárjáig tartott, nem következtethetünk arra, hogy e bizonyítékok alapján megállapítható volt a jogsértés időtartama. E bizonyítékok nem írták le a kartell alapvető mechanizmusát sem: egyáltalán nem utaltak az árak összehangolására irányuló kezdeményezésekre, és csak felületesen utaltak a „megállapodás szerinti piaci részesedésekre”, anélkül, hogy az egyes találkozókra, azok megrendezésének helyére, időpontjára vagy résztvevőire vonatkozó adatokat szolgáltatott volna. A BASF által 1999. június 15-én és 25-én szolgáltatott információk kissé bővebbek voltak, mint a Roche által 1999 júniusában nyújtottak, de ez utóbbihoz hasonlóan nem voltak teljesek, különösen a jogsértés időtartama tekintetében. Annyi következik belőlük, hogy először 1992-ben vitattak meg valamely „megállapodást”, és hogy a „Calpan-ra vonatkozó megállapodások” 1998 végén vagy megközelítőleg akkor befejeződtek.

138 Ugyanakkor a felperes megjegyzi, hogy a BASF által szolgáltatott információk bizonyos bekezdéseihez, amelyek feltételezhetően üzleti titkot tartalmaztak, nem volt hozzáférése. Miközben rámutat arra, hogy „nagyon csekély a valószínűsége annak, hogy ezek a mellőzött információk a BASF bizonyítékait »meghatározóvá« tennék”, a felperes azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy pervezető intézkedésként rendelje el, hogy a Bizottság adja át az Elsőfokú Bíróság számára a BASF-től származó két fent említett dokumentum teljes változatát, és erősítse meg, hogy azok az információk, amelyhez a felperes nem férhetett hozzá, nem tették a BASF által szolgáltatott bizonyítékokat meghatározóvá.

139 A felperes által a Bizottsághoz 1999. július 9-én benyújtott bizonyítékok ezzel szemben kimerítő jellegüknek és részletességüknek köszönhetően meghatározóak voltak. Ezek a bizonyítékok különösen azt tették lehetővé a Bizottság számára, hogy megállapítsa a kartell történetét és rendszerét, a kartell alapvető mechanizmusát, a költségvetési kiigazítások ütemezését és mechanizmusát, a találkozók részleteit, a kartell 1991–1997 közötti működését és a kartell időtartamát. A felperes által szolgáltatott bizonyítékok meghatározó jellege abból a tényből is kiderül, hogy a Bizottság szinte kizárólag ezekre támaszkodott a jogsértésnek a határozatban történő ismertetése során (az Elsőfokú Bíróság T-317/94. sz., Weig kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1235. o.] 288. pontja). Különösen a határozatnak a B5–vitamin-kartellt ismertető része ([292]–[329] preambulumbekkezdés) hivatkozott körülbelül 20 alkalommal a felperestől vett idézetekre, az általa tett nyilatkozatokra és szolgáltatott dokumentumokra, míg csupán kétszer hivatkozott a BASF nyilatkozataira, illetve az általa szolgáltatott dokumentumokra, és csak egyetlen alkalommal a Roche egyik nyilatkozatára.

140 A felperes rámutat arra, hogy a határozatban a Bizottság nem indokolta az egyes szankcionált kartellek vonatkozásában a Roche és a BASF által szolgáltatott bizonyítékok meghatározó jellegét. A Bizottság inkább „az összes különböző vitaminkartell esetében egy átfogó megállapítást tett a Roche és a BASF beadványaira vonatkozóan”. Tekintettel erre az átfogó megközelítésre, felmerül a kérdés, hogy a Bizottság megfelelően értékelte-e és minősítette-e a Roche és a BASF 1999 júniusában szolgáltatott bizonyítékait meghatározónak a B5–vitaminra vonatkozó jogsértés bizonyítása céljából. Ilyen körülmények között a felperes kéri az Elsőfokú Bíróságot, hogy vizsgálja meg újra és hasonlítsa össze ezeket a bizonyítékokat a felperes által 1999. július 9-én szolgáltatott „részletes, teljes és önkéntes” bizonyítékokkal.

141 Az alperes vitatja, hogy a felperes részesülhetne az engedékenységi közlemény B. szakaszában, mivel nem a felperes volt az első, aki számára meghatározó bizonyítékokat szolgáltatott a B5–vitamin-kartellre vonatkozóan. Megismétli a határozatban ismertetett érveket, melyek szerint a Roche és a BASF adták át neki az első meghatározó bizonyítékokat – azaz a megállapodásban részt vevő vállalkozások és egyes személyek azonosítására, a megbeszélések tárgyra, a kartell alapvető felépítésére és a jogsértés időtartamára vonatkozó információkat –, majd hozzáteszi, hogy ezeket a bizonyítékokat a BASF 1999. június 15-én és 23-án, a Roche pedig az 1999. június 22-i levelében szolgáltatta.

142 A felperes által kért pervezető intézkedésekre vonatkozóan az alperes egyrészt pontosítja, hogy a felperes már rendelkezik a bemutatni kért dokumentumokkal, amelyeket a kifogásközlés elfogadásakor küldtek meg számára, azoknak a BASF által megküldött eladási információknak a kivételével, amelyek az akta 4413. oldalán szerepelnek, és amelyek bizalmas kezeléséhez a Bizottság hozzájárult. Másrészt az alperes megerősíti azt, hogy ezek a dokumentumok meghatározó jellegűek a B5–vitamin-kartell létezésének bizonyítása céljából.

143 Ami a pervezető intézkedések iránti kérelmét illeti, válaszában a felperes tudomásul veszi azt, amit az alperes megerősített, hogy az igazgatási akta 4413. oldalát a biztosított bizalmas kezelés miatt nem küldték meg a felperesnek az igazgatási eljárás során. E tekintetben pontosítja, hogy nem saját maga kívánja megkapni ezen oldal másolatát, hanem azt kéri, hogy az alperes adja azt át az Elsőfokú Bíróságnak azon vizsgálat lehetővé tétele céljából, hogy az abban szereplő információkat a Bizottságnak a 17. rendelet 11. cikke alapján tett kérésére válaszul szolgáltatották-e, és hogy azok a BASF által szolgáltatott információkat az engedékenységi közlemény B. szakaszának b) pontja értelmében meghatározóvá teszik-e.

– A második részről

144 Arra az esetre, ha az Elsőfokú Bíróságnak azt kellene megállapítania, hogy az nem felel meg az engedékenységi közlemény B. szakasza a) pontjában foglalt feltételnek, a

felperes a jelen jogalap második részével azt állítja, hogy mivel az legalább e szakasz b) és e) pontja feltételeinek megfelel, a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, „helytelenül alkalmazta a tényállásra a jogot”, és megsértette az engedékenységi közleményt azzal, hogy nem adta meg számára a bírság összegének jelentős, 50–75%-os csökkentését az említett közlemény C. szakasza értelmében.

- 145 Az alperes rámutat arra, hogy mivel nem ő szolgáltatta elsőként a kartell létezését bizonyító meghatározó bizonyítékokat, a felperesre az engedékenységi közlemény C. szakasza sem alkalmazható.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 146 A Bizottság az engedékenységi közleményben meghatározta, hogy a kartellre vonatkozó vizsgálata során a vele együttműködő vállalkozások milyen feltételek között mentesíthetők a bírság megfizetése alól, vagy részesülhetnek az egyébként rájuk kiszabandó bírság összegének csökkentésében (lásd az engedékenységi közlemény A. szakaszának [3] bekezdését).
- 147 Amint azt az engedékenységi közlemény E. szakaszának (3) bekezdése megemlíti, ez olyan jogos elvárásokat teremtett, amelyekre azok a vállalkozások hivatkoznak, amelyek valamely kartell létezéséről kívánják tájékoztatni a Bizottságot. Tekintetbe véve a jogos bizalmat, amely e közlemény alapján a Bizottsággal együttműködni kívánó vállalkozásokban kialakulhatott, a Bizottság tehát köteles a közleménynek eleget tenni, amikor a felperesre kirótt bírság összegének meghatározása során értékeli annak együttműködését (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 608. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-48/00. sz., Corus UK kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2325. o.] 192. és 193. pontját).

148 Az engedékenységi közlemény B. szakasza kimondja: „az a vállalkozás, amely:

- a) feljeleníti a Bizottságnak a titkos kartellt azelőtt, hogy ez utóbbi határozat alapján megkezdene a kartellben részt vevő vállalkozások vizsgálatát, és anélkül, hogy elegendő információval rendelkezne ahhoz, hogy bizonyítsa a feljelentett kartell létezését;
- b) elsőként szolgálat meghatározó elemeket a kartell létezésének bizonyításához;
- c) véget vet a jogellenes tevékenységben való részvételének legkésőbb addigra, amikor feljeleníti a kartellt;
- d) átadja a Bizottságnak az összes fontos információt, valamint az összes okiratot és bizonyítékot, amellyel a kartell kapcsán rendelkezik, valamint állandó és teljes együttműködést folytat a vizsgálat egész ideje alatt;
- e) nem kényszerít egy másik vállalkozást arra, hogy részt vegyen a kartellben, és nem volt kezdeményező vagy meghatározó szerepe a jogellenes tevékenységben, annak a bírságnak a minimum 75%-os mérséklése vagy a bírság alóli teljes mentesség kedvezményében részesül, amelyet az együttműködés hiánya miatt szabtak volna ki rá”.

- 149 Ezenfelül e közlemény C. szakasza értelmében „az a vállalkozás, amely teljesíti a B. szakasz b)–e) pontjaiban ismertetett feltételeket, és amely azt követően jelenti fel a titkos kartellt, hogy a Bizottság határozat alapján megkezdte a kartellben részt vevő vállalkozások vizsgálatát anélkül, hogy ez az ellenőrzés elegendő alapot nyújtott volna ahhoz, hogy igazolja a határozat meghozatalához vezető eljárás indítását, a bírság 50–70% közötti mérséklésének kedvezményében részesül”.
- 150 Az engedékenységi közlemény B. vagy C. szakasza értelmében történő teljes mentesítéshez vagy a bírság összegének csökkentéséhez tehát többek között az szükséges, hogy az érintett vállalkozás elsőként szolgáltatson meghatározó elemeket a kartell létezésének bizonyítására (a B. szakasz b) pontja szerinti feltétel).
- 151 A határozat (743) preambulumbekkezdésének első mondatában a Bizottság úgy ítélte meg, hogy „a Roche és a BASF a szolgálataihoz 1999. június 2. és 1999. július 30. között eljuttatott dokumentumokkal elsőként szolgáltatott meghatározó elemeket a B2–, B5–, C és D3–vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok piacaira vonatkozó titkos megállapodások létezésének bizonyítására”. A (745) preambulumbekkezdés első mondatában ebből arra következett, hogy így a többi vállalkozás nem teljesíthette ezt a feltételt.
- 152 A felperes ezzel szemben azt állítja, hogy eleget tett ennek a feltételnek. A Bizottsághoz 1999. július 9-én eljuttatott nyilatkozatában és annak mellékleteiben meghatározó elemeket szolgáltatott a Bizottság számára a B5–vitamin-kartell létezésének bizonyítására. Ezzel szemben az említett kartellre vonatkozóan e nyilatkozatot megelőzően a Roche és a BASF által szolgáltatott elemek, azaz a Roche 1999. június 24-én nyilvántartásba vett 1999. június 22-i levelében és a BASF 1999. június 15-i és 23-i levelében (amelyeket 1999. június 15-én, illetve június 25-én vettek nyilvántartásba) továbbított elemek nem tekinthetők meghatározónak.

- 153 Meg kell állapítani, hogy a határozat (743) preambulumbekkezdése első mondatának megfogalmazása alapján nem állapítható meg sem az, hogy a Bizottság úgy ítélte-e meg, hogy a Roche és a BASF mindegyik említett jogsértés tekintetében együttesen eleget tett a B. szakasz b) pontja szerinti feltételnek, sem az, hogy a B5-vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében értékelését a két vállalat által a hivatkozott időtartam alatt (1999. június 2. és július 31. között) szolgáltatott valamennyi elem figyelembevételére alapította-e, beleértve tehát a felperes 1999. július 9-i nyilatkozatát követően továbbítottakat is (különösen a Roche és a BASF 1999. július 16-i válaszait a többek között a B5-vitaminra vonatkozó felvilágosítás iránti kérelemre, amelyet az intézmény 1999. május 26-án intézett hozzájuk: lásd a határozat [132] preambulumbekkezdését).
- 154 A jelen ügyben ugyanakkor nem szükséges megvizsgálni – tekintettel az engedékenységi közlemény B. szakasza b) pontjának és C. szakaszának megfogalmazására, amelyek a bírság összegének nagyon jelentős, illetve jelentős csökkentését kizárólag annak az egy vállalkozásnak kívánták biztosítani, amely ténylegesen „elsőként” szolgáltatott meghatározó elemeket (az Elsőfokú Bíróság T-71/03., T-74/03., T-87/03. és T-91/03. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 15-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé – EBHT 2005., II-10*. o.] 365. pontja) – azt a kérdést, hogy a Bizottság úgy ítélte-e meg, és adott esetben jogosan ítélte-e úgy, hogy a B5-vitaminra vonatkozó jogsértés tekintetében mind a Roche, mind a BASF eleget tett az engedékenységi közlemény B. szakasza b) pontjában foglalt feltételnek.
- 155 Egyébként a határozat (743) preambulumbekkezdésének a Bizottság által az engedékenységi közlemény B. szakasza b) pontja alapján történő mérlegelés céljából figyelembe vett bizonyítékokra vonatkozó kétértelműsége nem akadályozta meg a felperest abban, hogy értékelje e mérlegelés megalapozottságát, és vitassa azt az Elsőfokú Bíróság előtt, amint ez nem akadályozza az Elsőfokú Bíróságot abban sem, hogy a jelen részben felvetett érvekre figyelemmel vizsgálja e mérlegelés jogszerűségét.
- 156 Ami a „meghatározó elemek a kartell létezésének bizonyítására” kifejezést illeti, egyrészről meg kell állapítani, hogy a felperes állításával ellentétben ez a kifejezés

nem azokra a bizonyítékokra vonatkozik, amelyek önmagukban elegendőek a kartell létezésének bizonyításához, amint azt az engedékenységi közlemény B. szakaszának a) pontjában használt kifejezésekkel való összehasonlítás bizonyítja, amely kifejezetten tartalmazza az „elegendő” jelzőt, és amelyet ezzel szemben a közlemény B. szakaszának b) pontja nem használ (lásd ebben az értelemben a fent említett Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítélet 362. pontját).

157 Másrészt a közlemény B. szakasza b) pontja szerinti elemeknek ugyan nem feltétlenül kell önmagukban elegendőnek lenniük a kartell létezésének bizonyításához, viszont meghatározónak kell lenniük ebből a célból. Tehát nem csupán iránymutatásként kell szolgálniuk a Bizottság vizsgálatához, hanem a jogsértést megállapító határozathoz fő bizonyítékként közvetlenül felhasználható elemeknek kell lenniük.

158 A jelen ügyben nem vitatható, hogy 1999. július 9-i nyilatkozatában a felperes ilyen jellegű adatokat szolgáltatott a B5-vitamin-kartellre vonatkozóan. A nyilatkozatban részletesen bemutatta a kartellt, részletekkel szolgálva különösen annak létrehozásáról és időtartamáról, tagjairól és azok szándékairól, irányító elveiről (az eladások felosztását célzó előirányzatok rendszere, összehangolt áremelések, információcsere), valamint rendkívül aprólékosan ismertetette a jogsértés teljes időtartama alatt sorra került kapcsolatfelvételeket és találkozókat, megjelölve azok időpontját, helyszínét, tárgyát és a résztvevők nevét. Dokumentumokat is csatolt, amelyek részletesen és számadatokkal mutatták be különösen az előirányzati rendszer működését és az összehangolt áremeléseket. Emellett – amint azt a felperes jogosan hangsúlyozza – a B5-vitaminra vonatkozó jogsértés határozatban szereplő ismertetése alapvetően a felperes által szolgáltatott elemeken alapul.

159 Ilyen körülmények között a felperes jogosan hangsúlyozza, hogy azt a kérdést, miszerint ténylegesen a Roche vagy a BASF, nem pedig a felperes volt-e az a vállalkozás, amely először szolgáltatott meghatározó elemeket, kizárólag a Roche és a BASF által a Bizottsághoz 1999. július 9-én eljuttatott elemek alapján kell

eldönteni. Válaszbeadványában egyébként maga az alperes pontosította a határozat (743) preambulumbekzdésének első mondatában szereplő kijelentést, amely kimondja, hogy a B5-vitamin-kartell létezését bizonyító első meghatározó elemeket 1999. június 15-i és 23-i leveleiben a BASF, valamint 1999. június 22-i levelében a Roche szolgáltatta.

- 160 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a BASF által 1999. június 25-én szolgáltatott elemek, nevezetesen az 1999. június 15-i és 23-i levelekben továbbítottak – a jelen ügy aktájából kitűnően –, minden bizonnyal alkalmasnak tekinthetők arra, hogy a B5-vitamin piacán fennálló kartell létezésének legfőbb bizonyítékául szolgáljanak, és következésképpen megakadályozzák, hogy a felperes megfeleljen az engedékenységi közlemény B. szakasza b) pontjában foglalt feltételnek.
- 161 Megjegyzendő ugyanis, hogy az 1999. június 15-i levélből a kartell résztvevői mellett a kartell kezdeti időszakában tartott találkozókra vonatkozó számos részlet is kiderül, beleértve azok helyszínét (Bázel és Tokió) és a közreműködő személyek nevét. Ismerteti a jogellenes cselekményekben érintett személyek nevét, a kartell találkozóinak negyedéves gyakoriságát és a megállapodások általános tartalmát (a kvóták kiosztása, havi információcsera az eladási mennyiségekről, áremelések) és jogsértési időtartamként azonosítja az 1992-től 1998 végéig tartó időszakot, azaz a jogsértésnek a határozatban megállapított majdnem teljes időtartamát. Emellett az 1999. június 23-i levél mellékletei számszerű információkat tartalmaznak, különösen a kartell tagjainak 1995-re és 1996-ra biztosított kvótákról, illetve magukban foglalnak egy listát az 1994. április 1-jei „katalógusárákról” és minimumárakról, amely információk részletezik és alátámasztják a jogellenes cselekmények 1999. június 15-i levélben szereplő leírását.
- 162 A fenti 160. pontban megfogalmazott következtetést nem teszi kétségessé az a tény, hogy a BASF által 1999. június 25-én szolgáltatott bizonyítékok nem jelölik meg a

jogsértésnek a határozatban megállapított pontos időtartamát, mivel az engedékenységi közlemény B. szakaszának b) pontjában foglalt feltétel nem írja elő, hogy a kérdéses vállalkozás a Bizottság határozatában megállapított valamennyi tényről bizonyítékokat szolgáltatasson. Az említett következtetés azon tény alapján sem vonható kétségbe, hogy a Bizottság a határozatban nagyobb mértékben támaszkodott a felperes által szolgáltatott bizonyítékokra, mint a BASF által szolgáltatott bizonyítékokra.

- 163 Ilyen körülmények között, annak elrendelése szükségessége nélkül, hogy az alperes a felperes erre vonatkozó kérésének megfelelően mutassa be a 4413. oldalt vagy az akta egyéb iratát, illetve azon vizsgálat szükségessége nélkül, hogy az 1999. június 22-i levelében a Roche által szolgáltatott, a BASF-énál szűkebb körű elemeket meghatározónak lehet-e tekinteni a B5-vitamin-kartell létezésének bizonyítása szempontjából, az alperessel egyetértve meg kell állapítani, hogy az 1999. július 9-én a Bizottsághoz eljuttatott elemek kétségtelenül bővebb, részletesebb és alátámasztottabb jellege ellenére a felperes nem tett eleget az engedékenységi közlemény B. szakasza b) pontjában foglalt feltételnek, és így nem lehetett alkalmazni rá e közlemény B. vagy C. szakaszát.

- 164 Mivel a felperes nem bizonyította be, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, vagy megsértette az engedékenységi közleményt ezen kedvezmények valamelyike megadásának elmulasztásával, a jelen jogalap első és második részét el kell utasítani.

Az engedékenységi közlemény D. szakaszának alkalmazására vonatkozó harmadik és negyedik része

- 165 A jelen jogalap másodlagosan megfogalmazott harmadik és negyedik részében a felperes azt állítja, hogy e közlemény D. szakasza alapján a Bizottságnak legalább

50%-kal, de mindenesetre 35%-ot meghaladó mértékben csökkentenie kellett volna a bírság összegét.

A felek érvei

– A harmadik részből

¹⁶⁶ A harmadik részben a felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy az engedékenységi közlemény D. szakasza alapján nem csökkentette 50%-kal a rá kiszabott bírságot – ellentétben a Roche-ra és a BASF-re kiszabottal –, mivel a felperes szerint együttműködése legalább olyan mértékben kiterjedt és önkéntes volt, mint a Roche-é és a BASF-é, és arra a közigazgatási eljárás ugyanazon szakaszában került sor.

¹⁶⁷ A felperes emlékeztet arra, hogy az Elsőfokú Bíróság T-45/98. és T-47/98. sz., Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. december 13-án hozott ítéletének (EBHT 2001., II-3757. o.) 245. pontja és a T-48/98. sz., Acerinox kontra Bizottság ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletének (EBHT 2001., II-3859. o.) 139. pontja értelmében az érintett vállalkozások együttműködésének mértékét összehasonlíthatónak kell tekinteni, amennyiben ezek a vállalkozások a közigazgatási eljárásnak ugyanabban a szakaszában és azonos körülmények között hasonló információkat szolgáltatottak a Bizottságnak a felrótt magatartásokra a vonatkozóan. Márpedig a jelen ügyben számos tényező bizonyítja, hogy a felperes együttműködése összehasonlítható volt a Roche és a BASF együttműködésével, sőt még kiterjedtebb is volt azoknál: azon körülmények, amelyek között az érintett vállalkozások megkeresték a Bizottságot, a bizonyítékok benyújtásának időzítése, a bizonyítékok szolgáltatásának önkéntes jellege és a szolgáltatott bizonyítékok „hozzáadott értéke”.

168 Az alperes vitatja, hogy az egyenlő bánásmód elve értelmében az adott ügyben a bírság 50%-os csökkentését – azaz a Roche-sal és a BASF-fel azonos bánásmódot – kell biztosítani a felperes számára az engedékenységi közlemény D. szakasza alapján. Különösen azt hangsúlyozza, hogy a felperes csak egy hónappal a Roche és a BASF után kereste meg a Bizottságot együttműködési szándékának kifejezésére, és hogy tényleges együttműködésére csak akkor került sor, amikor a Bizottság már rendelkezett a kartellre vonatkozó, a Roche és a BASF által megküldött meghatározó bizonyítékokkal. Így tehát nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy mérlegelési keretével élve az engedékenységi közlemény D. szakaszában biztosított csökkentési kereten belül (10–50%) a bírság összegének 35%-os csökkentését biztosította a felperes számára.

– A negyedik részből

169 Harmadlagosan a felperes a jelen jogalap negyedik részében azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az engedékenységi közleményt és az egyenlő bánásmód elvét, mivel nem biztosított számára 35%-ot meghaladó csökkentést arra tekintettel, hogy eleget tett az említett közlemény D. szakasza (2) bekezdése első és második franciabekezdésének.

170 E tekintetben a felperes emlékeztet rá, hogy az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének első franciabekezdésében említett feltételek teljesítéséért, azaz azért, hogy a kifogásközlés megküldését megelőzően a jogsértés fennállásának megerősítéséhez hozzájáruló információkat, iratokat és egyéb bizonyítékokat szolgáltatott a Bizottságnak, 35%-os csökkentésben részesült. A felperes ugyanakkor rámutat, hogy a Bizottság a határozatban sehol nem ismerte el, hogy a kifogásközlésben szereplő tények valóságának elfogadása miatt az említett közlemény D. szakasza (2) bekezdésének második franciabekezdésében foglalt feltételeknek szintén eleget tett.

171 Azonban az említett közlemény D. szakaszának (2) bekezdéséből következik, hogy az első és a második franciabekezdés a bírságösszeg csökkentésének önálló és eltérő okaira hivatkozik. Ilyen körülmények között az a tény, hogy a Bizottság nem adott a felperes számára magasabb csökkentést arra tekintettel, hogy eleget tett a közlemény D. szakasza (2) bekezdése első és második franciabekezdésében foglalt feltételeknek, a közlemény téves alkalmazásának vagy legalábbis az általa keltett jogos elvárások megsértésének minősül.

172 Emellett az, hogy a Bizottság nem biztosított a felperesnek csökkentést arra tekintettel, hogy az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdése mindkét franciabekezdésének eleget tett, sérti az egyenlő bánásmód elvét is, mivel nincs összhangban a Bizottság gyakorlatával. A felperes ezzel kapcsolatban a British Sugar határozatot (a fenti 46. pont) és az EK 85. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/34.466 – Görög komp ügy) hozott 1998. december 9-i 1999/271/EK bizottsági határozatot (HL 1999. L 109., 24. o.) említi meg, amelyekben a British Sugar vállalkozás a bírság összegének 50%, illetve az Anek vállalkozás a bírság összegének 45%-os csökkentésében részesült arra tekintettel, hogy egyszerre tett eleget az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdése első és második franciabekezdésének.

173 Az alperes vitatja azt, hogy a felperes az engedékenységi közlemény D. szakasza alapján a bírság összegének 35%-ot meghaladó csökkentésére tarthat igényt. Azt állítja, hogy a megítélt 35%-os csökkentés során figyelembe vette azt is, hogy a felperes nem vitatta a tényeket. A határozat (754) preambulumbekzdése (lásd a fenti 20. pontot) megemlíti, hogy a felperes nem vitatta a tényeket. E preambulumbekzdés megfelelő olvasatából kiderül, hogy két eset lehetséges; először is az, hogy valamely vállalkozás hozzájárult a jogsértések fennállásának megállapításához, és nem vitatta a tények valóságtartalmát, másodszor pedig az, hogy nem vitatta a tények valóságtartalmát anélkül, hogy hozzájárult volna a jogsértések fennállásának megállapításához. A mondat és a határozat egészének összefüggéseire tekintettel ezt az értelmezést kell elfogadnunk, amelyből az következik, hogy míg egyik vállalkozás sem vitatta a tények valóságtartalmát, bizonyos vállalkozások egyes vitamintermékek tekintetében nem tettek eleget a

jogsértések fennállásának megállapításához való hozzájárulásra vonatkozó feltételnek. A Roche és a BASF számára biztosított csökkentés mértéke egyébként megerősíti a határozat felperes általi értelmezésének pontatlanságát. Ha ugyanis ez az értelmezés helyes lenne, a Roche és a BASF részére megadott csökkentések során nem vették volna figyelembe azt, hogy nem vitatták az általuk elkövetett jogsértésekre vonatkozó tények helytállóságát, és logikátlan lenne, ha a Bizottság mindkettőjük számára 50%-os csökkentést adna, mivel a D. szakasz alapján nyújtható maximális csökkentésben részesültek volna akkor is, ha az ebben a szakaszban meghatározott feltételek nem mind teljesültek volna.

- ¹⁷⁴ A felperes tehát egyszerűen csak elmulasztott a (764) preambulumbekkezdésben ismét hivatkozni a D. szakasz második franciabekezdésére, ugyanakkor e preambulumbekkezdés általános jelleggel utal a felperes Bizottsággal való együttműködésére.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- ¹⁷⁵ Az engedékenységi közlemény D. szakasza kimondja:

„1. Amikor a vállalkozás együttműködik anélkül, hogy a B. és C. szakaszban ismertetett feltételeket teljesítené, azon bírság 10–50% közötti mérséklésének kedvezményében részesül, amelyet az együttműködés hiánya miatt szabtak volna ki rá.

2. Ez az eset állhat fenn többek között, amikor:

- a kifogásközlés elküldése előtt a vállalkozás olyan információkat, okiratokat vagy egyéb bizonyítékokat szolgáltat, amelyek hozzájárulnak az elkövetett jogsértés létezésének megerősítéséhez,
- a kifogásközlés kézhezvételét követően a vállalkozás tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy nem vitatja azoknak a tényeknek a valóságtartalmát, amelyekre a Bizottság a vádjait alapítja.”

¹⁷⁶ Először is azt a kérdést kell megvizsgálnunk, hogy – amint azt a felperes állítja – a Bizottság a bírság összegének a D. szakasz alapján történő 35%-os csökkentését kizárólag e szakasz (2) bekezdésének első franciabekezdése alapján biztosította-e, vagy – amint azt az alperes állítja – a csökkentés célja volt annak ellentételezése is, hogy a felperes nem vitatta a kifogásközlésben ismertetett tények valóságtartalmát, tekintettel arra, hogy az alperes nem tagadja azt, hogy a felperes eleget tett az említett szakasz (2) bekezdésének második franciabekezdésében foglalt feltételnek. Az, hogy a felperes nem vitatta a kifogásközlésben ismertetett tények valóságtartalmát, egyébként egyértelműen kiderül a kifogásközlésre 2000. október 2-án adott válaszából is.

¹⁷⁷ Amint arra az alperes rámutatott, a határozatból ([148] preambulumbekkezdés) nyilvánosan kitűnik, hogy a megbírságolt nyolc vállalkozás egyike sem vitatta azoknak a tényeknek a valóságtartalmát, amelyekre a Bizottság a kifogásközlését alapította. Annak ellenére azonban, hogy a (746) preambulumbekkezdés lényegében megismétli az engedékenységi közlemény D. szakaszának teljes szövegét, és hogy a Bizottság kifejezetten biztosította a Merck KgaA számára a bírság 15%-os és az Aventis SA számára a bírság 10%-os mértékű csökkentését az említett szakasz (2) bekezdésének második franciabekezdése alapján arra tekintettel, hogy nem vitatták az előbbi tekintetében a C-vitaminra, illetve az utóbbi tekintetében a D3-vitaminra vonatkozóan a terhükre felrótt tényeket ([763] és [767] preambulumbekkezdés), a Bizottság tartózkodott attól, hogy ugyanezt a rendelkezést a felperesre alkalmazza, és az ez utóbbira kiszabott bírságot csak a D. szakasz (2) bekezdésének első franciabekezdése alapján csökkentette ([764] preambulumbekkezdés).

178 Beadványaiban az alperes azzal kívánta magyarázni ezt a mulasztást, hogy amikor a vállalkozások együttműködése arra korlátozódott, hogy nem vitatták a tényeket, akkor olyan csökkentést alkalmazott, amelyet kizárólag erre az együttműködésre alapított, és kifejezetten az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének második franciabekezdésére hivatkozott, míg azon vállalkozások esetében, amelyek ugyanezen rendelkezés első franciabekezdése értelmében is együttműködtek, azaz a Roche, a BASF, a Solvay Pharmaceuticals BV, a Daiichi, az Eisai Co. Ltd és a Takeda Chemical Industries Ltd esetében a kétféle együttműködést összefoglaló egyetlen csökkentést alkalmazott; azonban ez utóbbi csökkentés esetében mindössze annyi történt, hogy elmulasztott említést tenni a második franciabekezdésről is. Azt állítja, hogy mindenesetre a határozat összefüggéseiből egyértelműen kiderül, hogy a felperes részére megítélt csökkentést mind az információk és dokumentumok szolgáltatására, mind arra alapította, hogy a felperes a tényeket nem vitatta.

179 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy ezt a magyarázatot a Bizottság először az Elsőfokú Bíróság előtt fogalmazta meg, és az sehol sem szerepel a biztosok testülete által elfogadott határozatban. Márpedig az arra vonatkozó értékelésnek, hogy a felperes nem vitatta a tényeket, a vállalkozás együttműködésére vonatkozó preambulumbekkezdésekben kellett volna szerepelnie, amint az a Merck és az Aventis esetében kifejezetten megemlítsékre került – az igazgatási eljárás menetének ismertetésére vonatkozó (148) preambulumbekkezdés mellett – a (752), (753), (763) és (767) preambulumbekkezdésben (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-31/99. sz., ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1881. o.] 242. és 244. pontját, valamint a fent hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 413–415., 439. és 453. pontját). Az alperes által hivatkozott (754) preambulumbekkezdés tekintetében meg kell állapítani, hogy megfogalmazására, valamint „és/vagy” szóhasználatára tekintettel azt nem lehet úgy értelmezni, mint amely arra utal, hogy a felperes nem vitatta azoknak a tényeknek a valóságtartalmát, amelyekre a Bizottság az állításait alapította, annál inkább nem, mert e preambulumbekkezdés csupán követi a határozatnak azokat a preambulumbekkezdéseit [(747)–(753)], amelyekben a Bizottság a kérdéses vállalkozások együttműködésének típusát vizsgálta, és amelyekben – a Merck és az Aventis esetétől eltérően – nem állapítja meg, hogy a felperes nem vitatta a tényeket.

- 180 A határozat felperesre vonatkozó (749), (750) és (764) preambulumbekkezdésére (lásd a fenti 22. pontot) tekintettel az Elsőfokú Bíróságnak meg kell állapítania, hogy a Bizottság nem biztosította a vállalkozás számára az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének második franciabekezdésében foglalt rendelkezés kedvezményét annak ellenére, hogy a felperes eleget tett az e rendelkezésben foglalt feltételeknek.
- 181 Az előzőekből következik, hogy a Bizottság tévesen ítélte meg a felperesnek a határozat elfogadását megelőző együttműködése jelentőségét, és ezzel jogellenesen utasította vissza, hogy a felperes részesüljön az említett rendelkezésben. Mivel a Bizottság így megsértette az engedékenységi közleményt, az Elsőfokú Bíróságnak gyakorolnia kell teljes körű felülvizsgálati jogkörét azon jogos bizalom védelmének biztosítása érdekében, amit a közlemény D. szakasza kelthetett a felperesben.
- 182 E jogkörét gyakorolva, figyelemmel a felperes által a kifogásközlést megelőzően felajánlott együttműködés mértékére – ami a Bizottságnak 1999. július 9-én átadott bőséges iratanyagból és a határozatban az ezen együttműködés során szolgáltatott bizonyítékok gyakori idézéséből kitűnik –, valamint ezen együttműködés önkéntes jellegére is, amelyet a felperes vonatkozásában nem előzött meg a Bizottság nyomozati jogkörének gyakorlása, az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a felperes számára az engedékenységi közlemény alkalmazását megelőzően számított bírság összegének 15%-os kiegészítő csökkentését kell megítélni, amit hozzá kell adni a Bizottság által már megítélt 35%-os csökkentéshez.
- 183 Mivel a felperes így 50%-os, azaz az engedékenységi közlemény D. szakasza alapján biztosítható maximális csökkentésben részesül, nem kell külön vizsgálni a felperes

által a jelen részben felhozott, az egyenlő bánásmód elvének a Bizottság általi megsértésére alapított kifogást.

- 184 Következésképpen a felperesre kiszabott bírság végső összegét 18 millió euróra kell csökkenteni.

A határozatban szereplő egyes adatok bizalmas jellegéről

- 185 Ki kell emelni, hogy az üzleti titok megőrzése érdekében a határozat közzétett változatának (123) preambulumbekkezdésben szereplő táblázatban az érintett terméknek a jogsértés utolsó teljes naptári évére vonatkozó világméretű forgalmi adatait és a jogsértés időtartama alatt birtokolt piaci részesedések adatait kihagyták, vagy értéksávval helyettesítették. Egészen pontosan az A-, E-, B5-vitamin, a bétakarotin és a karotinoidok piacaira vonatkozó adatokról van szó.

- 186 Eredetileg sem a felperes, sem a Bizottság nem kérte az Elsőfokú Bíróságtól ezeknek az adatoknak a bizalmas kezelését.

- 187 Mivel az 1994. március 3-án elfogadott és legutóbb 2002. június 5-én módosított (HL 2002. L 160., 1. o.), az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága hivatalvezetőjének szóló szolgálati utasítások (HL 1994. L 78., 32. o.) – 17. [helyesen: 18. cikk, a fordító

megjegyzése] cikkének (4) bekezdése előírja, hogy „A fél kérelmére vagy hivatalból [...] egyes adatok kihagyhatók az üggyel kapcsolatos kiadványokból, ha [...] az említett adatoknak a bizalmas kezeléséhez jogos érdek fűződik”, az Elsőfokú Bíróság a pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy nyilatkozzanak arról, hogy álláspontjuk szerint továbbra is fennáll-e a fenti 185. pontban említett adatoknak a jelen ügyre vonatkozó kiadványokban való bizalmas kezeléséhez fűződő jogos érdek.

188 A felperes azt válaszolta, hogy történeti jellegükre tekintettel, az őt érintő adatok esetében nem szükséges, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a jelen ügyre vonatkozó kiadványaiban azokat bizalmasan kezeljék. Az alperes ezzel szemben – miközben a maga részéről hozzájárult ahhoz, hogy a felperesre vonatkozó adatokat, amennyiben ez utóbbi azt engedélyezi, esetleg nyilvánosságra hozzák – rámutatott, hogy a többi vállalkozásra vonatkozó adatok nem hozhatóak nyilvánosságra, mivel üzleti titoknak minősülnek, és ezek a vállalkozások kérték azoknak a határozat közzétételkor történő bizalmas kezelését.

189 Mivel a kérdéses adatok már legalább 6 évvel korábbi (1998-ig tartó) időszakokra vonatkoznak, és egyébiránt nem bírnak stratégiai értékkel, az Elsőfokú Bíróság, mivel úgy ítélte meg, hogy azok immáron történeti jelentőségűek (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-134/94., T-136/94–T-138/94., T-141/94., T-145/94., T-147/94., T-148/94., T-151/94., T-156/94. és T-157/94. sz., NMH Stahlwerke és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1996. június 19-én hozott végzésének [EBHT 1996., II-537. o.] 25. és 32. pontját) úgy határozott, hogy azok bizalmas kezelésére nincs szükség a jelen ügyre vonatkozó kiadványokban. Így a B5–vitamin piacára vonatkozó egyes adatok, ideértve a felperestől eltérő vállalkozásokra vonatkozó adatokat is, szerepeltek a tárgyalásra készített jelentésben, valamint az A–és E–vitamin piacára vonatkozó egyes adatokhoz hasonlóan szerepelnek a jelen ítéletben is, egyébként ezzel is segítve az Elsőfokú Bíróságnak a jelen kereset első jogalapjára vonatkozó érvelésének megértését.

A költségekről

190 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 87. cikke 3. §-ának első bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetén az Elsőfokú Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását.

191 Mivel a jelen ügyben a felperes kérelmei jelentős része tekintetében pervesztes lett, az ügy körülményeinek igazságos mérlegelése alapján az Elsőfokú Bíróság úgy határoz, hogy a felperes viseli a saját költségeinek négyötödét és a Bizottság részéről felmerült költségek négyötödét, és hogy ez utóbbi maga viseli a saját költségeinek egyötödét és a felperes részéről felmerült költségek egyötödét.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **Az EK-Szerződés 81. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/37.512 – vitaminok ügy)**

hozott 2001. november 21-i 2003/2/EK bizottsági határozat 3. cikkének f) pontjában a felperesre kiszabott bírság összegét 18 000 000 euróra csökkenti.

- 2) A keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.
- 3) A felperes maga viseli a saját költségeinek négyötödét és a Bizottság részéről felmerült költségek négyötödét, ez utóbbi maga viseli a saját költségeinek egyötödét és a felperes részéről felmerült költségek egyötödét.

Legal

Mengozzi

Wisniewska-Białecka

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. március 15-i nyilvános ülésen.

H. Jung

H. Legal

hivatalvezető

elnök

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei	II - 719
Az eljárás és a felek kérelmei	II - 727
A jogkérdésről	II - 728
1. A bíróság alapösszegének meghatározására vonatkozó első jogalapról	II - 729
A felek érvei	II - 729
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 734
Előzetes megjegyzések	II - 734
Az első részből	II - 737
A második és a harmadik részből	II - 740
2. A megállapodásoknak a felperes általi csupán részleges végrehajtására mint enyhítő körülményre vonatkozó második jogalapról	II - 749
A felek érvei	II - 749
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 751
3. Az engedekenységi közlemény alkalmazására vonatkozó harmadik jogalapról	II - 760
Az engedekenységi közlemény B. és C. szakaszának alkalmazására vonatkozó első és második részből	II - 760
A felek érvei	II - 761
– Az első részből	II - 761
– A második részből	II - 764
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 765
	II - 783

Az engedékenységi közlemény D. szakaszának alkalmazására vonatkozó harmadik és negyedik részeiről	II - 771
A felek érvei	II - 772
– A harmadik részeiről	II - 772
– A negyedik részeiről	II - 773
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 775
A határozatban szereplő egyes adatok bizalmas jellegéről	II - 779
A költségekről	II - 781